

Vetőmag

XIII. évfolyam, 2006/3

Szerkeszti a szerkesztőbizottság
Elnök: Ruthner Szabolcs
Felelős szerkesztő: Hajtun György

A minőségben nincs pardon!

Beszélgetés közben hosszasan figyelem partnerem, Dr. Hullán Tibor arcát. Lassan másfél évtizede ismerjük egymást, de mégis az az érzésem támad, hogy ezen az emberen nem fog az idő vas foga. Alig hiszem el, amikor azt mondja, hogy nem 42, hanem 47 éve dolgozik a vetőmag szakmában, és most, hogy a 72. életévét tapossa, nyugdíjba vonul, s átadja a helyét a fiataloknak. Ezt diktálja az önkontrollja, a benső parancs. Tudását, tapasztalatát, kapcsolatrendszerét természetesen továbbra is az utódok rendelkezésére bocsátja, amennyiben igénylik azt. A beszélgetés során kiderül, hogy ez nem valamiféle álszerénység a nyugdíjba vonult ügyvezető igazgató részéről: sokkal inkább a bölcsesség mondatja ki ezt vele. Hiába, változnak az idők...

◆ *Engedje meg, hogy igazgató úrként tituláljam beszélgetésünkben. Ha valaki csaknem fél évszázadot tölt el egy szakmában, annak nehéz újat mondani az adott szakterületről. De hogyan tudott ennyi aktív év után beleszokni a nyugdíjas évekbe?*

– Talán furcsa, amit mondok, de régóta vártam erre az időszakra. Most a 72. évemben vagyok, s egy idő óta úgy érzem, hogy – egyrészt – a képességeim korlátozódnak, ami elsősorban abban jelentkezik, hogy arcokat, neveket felejték el. Ez pedig tragikus ebben a munkakörben. Másrészt pedig úgy érzem, hogy itt az ideje, hogy az ember váltson, s a helyébe lépjenek az utódok. Volt egy nyugdíjas barátom, aki azt mondta, hogy azonnal menj nyugdíjba, amint lehet és kezdjél új életet. Na ebből én kiestem, hiszen az én koromban már nem tudok új életet kezdeni, életformát váltani.

◆ *Ön is hangsúlyozza a váltás fontosságát. Azzal talán egyetért, hogy az elmúlt évtizedekben Ön is váltott jó néhány alkalommal. Már csak azért is, mert egy szakmát az ember az élete során ötször-hétszer tanul újra ahhoz, hogy profi maradjon benne, hiszen annyi az új információ. S Ön – ha szabad ezt mondanom – profi maradt mindvégig a munkája során.*

– Köszönöm ezt a megjegyzését, bár magam is úgy gondolom, hogy a profizmus a legfontosabb a munkavégzésben. Talán, én is az voltam, sok kérdőjellel... A pályafutásomat az Országos Vetőmag Felügyelőségnél kezdtem, s a Megyei, akkor Állami Vetőmag Felügyelőségnél voltam egyetemistaként gyakornok. Szántóföldi szemlék, fémzárások során gyűjtöttem a tapasztalatokat. Később átkerültem a monori fajtakitermesztő telepre, ahol a legtöbb növényfaj agrotechnikai kísérleti vizsgálata volt a feladatomban. A fajtabonitást, vagyis a fajtatisztaságot egy másik csapat végezte, de ebbe a munkába is bekapcsolódtam. Igaz, csak néhány szántóföldi növénynél, mint például a borsó, amelynél nem győzték az emberek a munkát. De ez az időszak igen hasznos volt számomra, mert egyrészt megtanultam a vetőmag előállítás csínját-bínját azoknál a gazdaságoknál, ahová ellenőrizni jártam. Oda kellett figyelni rájuk, s látni kellett a hibákat is. Másodsorban, a fajtakitermesztő telepen megtanultam az agrotechnikáját az őszirózsától a porcsin rózsáig, a kukoricától a borsóig. S ez egy agráregyetemet végzett ember számára hihetetlen előnyt jelent. Innen kerültem Budapestre, a központba, ahol a növénytermesztési terület igazgatójának neveztek ki. Hozzám tartozott a szántóföldi növény-, a vetőmagtermesztés, s esetenként a zöldség is. A terméktańácshoz is ebből a székéből kerültem. A 47 év alatt végig tanultam. Ha az emberben van kritikai érzék önmaga iránt is, akkor képes tanulni, és lépést váltani bármikor. Senki ne értse félre, nem a saját zsenialitásomnak köszönhettem mindezt, hanem abban az időszakban kerültem a pályára, amikor kiváló képességű, gyakorlatú szakemberek dolgoztak ezen a területen.

◆ *Ahogy itt elhallgatom, gyorsan átrohant egy félévszázadon. Menjünk vissza a kezdetekig. Ha jól tudom, agráregyetemet végzett. Miért éppen a vetőmag területét választotta?*

– Már említettem, hogy kitűnő tanítómestereim voltak. Abban az időszakban a szakma krémje, akik igazán profik voltak, azok vagy nagybirtokok intézői, vagy az úgynevezett gazdasági felügyelő társadalomból kerültek ki. Az ötvenes évek során ezek számára jóformán minden kapu bezárt a mezőgazdaságban, és második-harmadik vonalba kerültek az állami gazdaságokban, termelőszövetkezetekben, illetve a közigazgatásban. Így a vetőmag felügyelőségnél is kiváló tanítómesterekre akadtam, s abban az állami gazdaságban, ahová gyakornokként kerültem – ez volt a Felsőnyomási ÁG – volt egy Hajdú László nevű főigazgató, aki gyakorlatilag vitte az egész

gazdaságot, ez 4 ezer hektárnyi területet jelentett. Volt felette két-három politikai vezető, a legfőbb igazgatónak egyetlen munkaköri leírása volt: ő osztotta el a munkahátakat. Ennek következtében én decemberben kaptam tőle egy pár gumicsizmát, pedig március óta dolgoztam ott. Aki ismeri a Békés-megyének ezt a részét, az tudja, hogy ott szinte egész évben nem lehet megélni csizma nélkül. A kérdésére válaszolva azt mondhatom, hogy tulajdonképpen a körülmények hozták, hogy a vetőmagnál maradtam. A Felsőnyomási ÁG vetőmagot termesztett. Talán mindenki tudja, hogy Magyarország a két világháború között Európába kiszállító vetőmaghatalom volt. A II. világháború, s különösen 1956 után, amikor egy kicsit nyitottabbá vált a világ a maga korlátozott formájában, Magyarországot megkeresték azok a külföldi cégek, amelyeknek hagyományai voltak a magyar vetőmagtermesztésben. Így került ide a hibrid kukorica, s Felsőnyomáson már nagyüzemi szinten folyt a termesztése. Itt kezdtem a kukorica-ellenőrzést, mint üzemi ember. Lóháton jártuk a határt és ellenőriztük a folyamatos címezést. Itt indult a pályám, elvégeztem az egyetemem, a gyomnövényekből írtam a diplomamunkámat. Amikor államvizsgáztam, az akkori fajtaminősítő titkárság vezetője megkérdezte, hogy van-e állásom. Én mondtam, hogy nincs, amire azt mondta, hogy hétfőn jelentkezzen a Keleti Károly utcában. Akkor pestinek pesti állást szerezni szinte lehetetlen volt. Bekerültem az intézetbe, ahol csupán három hónapot dolgoztam, de itt is kiváló emberek ismertem meg. Többek között Sváb Jánost, akinek az eredeti foglalkozása falazó kőműves, de elvégezte az agráregyetemet, s harminc valahány évesen már biometrikus volt. Ma a kísérleti metodika egyik megalapítójaként ismerik, számos szakkönyvet írt.

◆ *Magyarország az elmúlt rendszerben elvezítette a vetőmag nagyhatalmi pozícióit. Sikertel-e valamit ebből visszaállítani az elmúlt másfél évtizedben?*

– Onnan kezdeném, hogy 1957–58-ig visszaépült az a rendszer, ami a két világháború között működött Magyarországon. Elsősorban Angliába szállítottunk borsó vetőmagot, Németországba szintén. Ma viszont semmit sem viszünk ki ezekbe az országokba. Az adottságaink alkalmassá tettek minket a hibrid kukorica előállítására, megváltozott a fajösszetétel, s kukorica vetőmag előállító nagyhatalommá váltunk, hiszen ennek a mennyisége meghaladta a háború előttiét. A hetvenes évek végétől tehát ismét megszereztük a nagyhatalmi

pozíciókat, hiszen mind Nyugat-, mind Kelet-Európába szállítottuk a vetőmagot. Érdekes volt a politikai helyzet, mert a Szovjetunió nem ismerte el a nyugati országok vetőmagtermelését. Neki viszont szüksége volt a hibridekre, amelyek termelése náluk csak papíron létezett. Magyarország azt a szerepkört vállalta fel, hogy előállította a nyugati fajtákat nyugati vonalokból, s ezek egy kódjellel mentek ki a Szovjetunióba. Az orosz vevő tudta, hogy ez nyugati fajta, de a vevő már nem volt ennek az információknak a birtokában. Ez a folyamat tehát beindult, s kettéválasztotta a hazai termelést. Egy rész ment nyugatra, a másik keletre, ami azt is jelentette, hogy a magyar vetőmagnak meg kellett felelnie a nyugati minőségnek. Egy hibridüzem nem tud kétféle minőséget előállítani. Elsősorban hibrid kukoricát, hibrid napraforgót, borsót, lucernát és egyes zöldségfajtát exportáltunk.

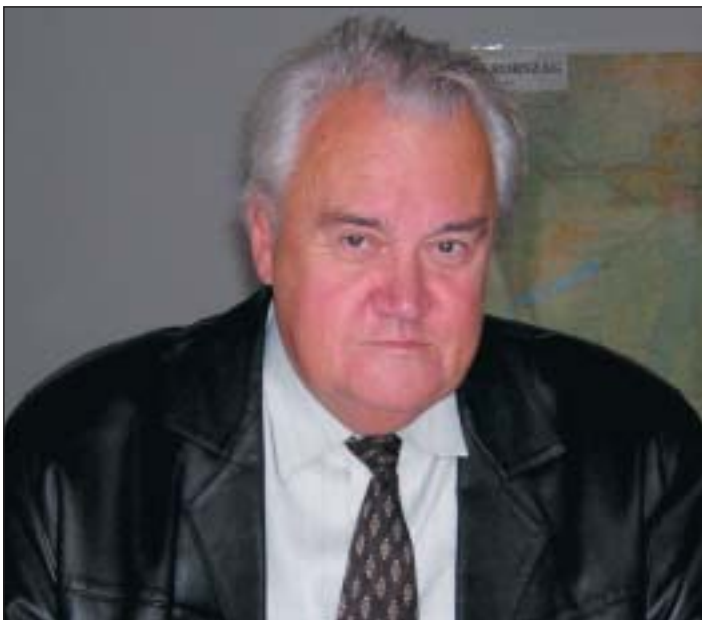
◆ Tulajdonképpen az Ön vezetésével alakult meg a Vetőmag Terméktanács, 1993-ban. Akkor olyan új szerepkört kellett felvállalniuk, amely azelőtt nem volt Magyarországon.

– 1993-ban volt egy átszervezési elképzelése az FM-nek a vetőmag felügyelőséget, akkor már az OMMI-t illetően. Ezzel többen vezetők egyetértettünk, ám a megvalósítása politikai okokba ütközött. A tervek tehát meghíúsultak, én pedig nem kívánatos személlyé váltam az OMMI-ban. Ekkor már azon gondolkodtam 57 évesen, hogy nyugdíjba megyek, de megkerestek a vetőmag szakmából, és kérték, hogy hozzuk létre a szövetséget, aminek a neve terméktanács. Így alakult meg 1993-ban a Vetőmag Szövetség, amelynek az első elnöke Perczel Mihály volt. Ő volt az, aki igen tevékenyen segítette a szövetség létrejöttét. A második elnökük Turi János, aki ma is meghatározó személye a szakmának. Én, mint igazgató sokat tanultam, és sokat változott a szemléletem. Az OMMI-ban csaknem 25 évet töltöttem, s akkor „rendőrként” dolgoztam, hiszen hatósági személyként léptem fel. De az volt az elvem, hogy úgy lehet eredményes rendőr, hogy amit képvislek, mint követelményt, azt nem én képviselem, hanem az, akit ellenőrzök. A segítő szándék soha nem hiányzott a részemről, s talán ennek is köszönhettem, hogy áthívtak a másik oldalra. Fejlődés szempontjából úgy érzem, hogy ez a jövő útja.

◆ Mennyiben?

– Az államigazgatási ellenőrzésnek mindenképpen csökkennie kell. Ha megnézzük Franciaországot, Hollandiát, ott

már réges-régen a társadalmi ellenőrzésnek van a nagyobb súlya. A piac kikényszeríti az önszabályozást, önellenőrzést, mert ezzel válik hitelessé a termelés. A legfontosabb ugyanis a fogyasztó bizalma, amit könnyen el lehet veszíteni, ha nem minőségi terméket állítunk elő. Magyarország exportörnek számít a vetőmagban, ezért számunkra a piac megszerzése és megtar-

tása sokkal bonyolultabb feladat, mintha a határokon belül gondolkodnánk. Ezért vezettük be a terméktanácsnál azt, hogy a tagság kötelező, és van etikai bizottságunk is, amely bármiféle ügyet felülvizsgálhat. Ha a bizottság úgy látja, hogy súlyos a vétés, akkor a tagot kizárhatja a terméktanácsból, ehhez persze, közgyűlési határozat is szükséges, s az illető cég többet vetőmag előállításával nem foglalkozhat. Szerencsére, erre még nem került sor. Pedig vannak ellentétes érdekek a piacon, egy terület azonban szent és sérthetetlen. S ez a minőség, az áru megbízhatóságának a kérdése. A hibrid kukorica termesztésben a világ legnagyobb cégei itt vannak Magyarországon, s a verseny öldöklő. Az adott áru minőségében azonban nincs pardon, mert az piacvesztéssel jár.

◆ Mit sikerült elérnie a terméktanács elnöki idején?

– Nagyon leegyszerűsítve azt mondhatom, hogy nem tudtuk beváltani azokat a célokat, amiket magunk elé tűztünk, s amit a tagság tőlünk elvárt. Eredményeket persze, felsorolhatnék, elmondhatnám, hogy milyen sok eredményt értünk el, hiszen újságunk, hírportálunk van, információkat zúdítunk a tagságra, de mégsem lehetünk elégedettek. Ellenben a VT munkája csak az egyik oldal, fogadókésztségre is szükség van, mégpedig a kormányoldal részéről. Az Európai Unióban sokkal inkább érvényesülnek a szakmai szövetségek véleményei,

mint idehaza. Nekünk tehát ezt az utat kell választanunk. Kudarcként éltem meg például a következőt. Nekünk a fő növényünk a búza. Az intervenciók lehetőségét biztos értékesítési alapot teremtett. Csak hogy ez az alap elfedte a búza minőségének biztosítására való törekvést. Márpedig a magyar klíma tömegtermelésre ugyan alkalmas, de ki kellene használnunk minőségi termelés lehetőségeit. A tömegtermelésben leköröznek bennünket a románok, az ukránok, s akkor mi nem leszünk a piacon. A magyar búzatermesztésnek minőséget kell produkálnia. Ezért léptünk, hogy a minőségi termelés előtérbe kerüljön, de nem sok eredményt értünk el a minisztériumnál.

◆ Nyugodt-e az utódlás szempontjából?

– Amikor végeztem az egyetemet, nyugati nyelvet tanulni nem volt ildomos. Nem vagyok nyelvtelhetség, az energiámat is kíméltem, így nem tudok nyelvet. Ez az egyetlen, amit a pályafutásom alatt komoly hibának érzek. Az utódlás szempontjából az volt az elsődleges, hogy a jelöltek a szakmában felkészültek legyenek és legyen nyelvtudásuk.

Két fiatal kollégám van, az utódóm, Ruthner Szabolcs, aki egy évig Amerikában dolgozott, angolul kiválóan beszél és nyitott a problémákra. A másik Horváth Zsolt, aki Franciaországban dolgozott egy évig, s a francia nyelvtudás Európában, az agrár területen meghatározó fontosságú. Úgy érzem, hogy a terméktanácsnál a végrehajtó szerepkör biztos, jó kezekben van, s megbízhatóan dolgoznak. Én felajánlottam a segítségemet, ha igénylik, de ezt én szigorúan az igényekhez kötöm, mert nekik is megvan a saját elképzelésük, véghezvén a munkájukat, s ha akarják, akkor beleszólok. Eljárt az én időm az éveim számával.

◆ Vannak-e kudarcélményei?

– Erre nehezen tudok válaszolni, mert a pályámat nem osztottam sikerre és kudarcra. De kudarcnak azt érzem, hogy nem lehetett az állami felügyeleti rendszerben erőteljesen érvényesíteni egy közösségi szemléletet. Nagyon fontos volna, hogy a magyar állami minősítési rendszerben szakmai, szövetségi szemlélet is érvényesüljön. Én próbáltam ezt elérni, de nem sikerült. Azt is feladatnak látom, hogy az államigazgatási szervekkel kialakítsunk egy jobb kapcsolatot. Ehhez az kell, hogy a hatalom bízjon a szakmai háttérben.

◆ És a legnagyobb sikerélménye?

– Talán az, hogy úgy érzem, hogy 72 éves koromig szükség volt rám.

H. Gy.

Hatékony változás előtt

A VSZT 2006. május 9-én megtartotta évi rendes küldöttközgyűlését. Első napirendi pontként Turi János elnök beszámolója hangzott el, amelyet teljes terjedelmében leközlünk. Az elnök bejelentette, hogy dr. Hullán Tibor ügyvezető igazgató az elmúlt év második felében jelezte, hogy felmentését kéri. Indoklasként korát, illetve megfelelő utánpótlás bevezetésének megtörténtét hozta fel. Hullán Tibor 1993 óta a Terméktanács alapító ügyvezetője. A napokban töltötte be 71. évét és kérte, hogy véglegesen nyugdíjba vonulhasson. Az elnök a kérést elfogadta és azt az elnökségnek, majd a küldöttgyűlésnek is elfogadásra javasolta. Javasolta továbbá, hogy a tényleges munkavégzés alól 2006. június 1-jével mentse fel az ügyvezetőt, és 2006. december 1-jével szűnjön meg a munkaviszonya.

Az elnökség és a maga nevében is megköszönte Hullán Tibornak a VT megalakulásával kezdődő, több mint 13 éves eredményes, felelősségteljes munkáját és kívánt mindannyiuk nevében további jó egészséget. A továbbiakban az elnök az elnökségnek javasolta és ezúttal a küldöttgyűlés elé terjeszti, hogy az ügyvezető igazgatói feladatokat el látására Ruthner Szabolcs kapjon megbízást.

Új ügyvezető igazgató

Ruthner Szabolcs 2003. augusztus 15-én lépett be a Terméktanácshoz. Az elmúlt időszak alatt bizonyította szakmai felkészültségét és kapcsolatteremtő képességét, amit jól szolgál nyelvtudása is. Eddig elvégzett munkáját értékelve az elnök úr határozott véleménye, hogy a feladatokat jól és eredményesen fogja ellátni.

Az elnöki beszámoló után dr. Balla László kért szót. Előadta, hogy az elnöki beszámoló nem foglalkozott a növénynevelők elhelyezkedésével. A Növénynevelők Egyesülete rendezni szeretné helyzetét Magyarországon és az Európai Unióban is. Tervei szerint átalakul egy Ma-

gyar Vetőmag Egyesülés névvel (Hungarian Seed Association) és be kíván lépni az ESA tagjai közé. A GM növényekkel kapcsolatban Balla úr felhívja a Magyar Mezőgazdaság c. szaklap 17. számában megjelent írására a küldöttgyűlés figyelmét. Véleménye szerint Magyarországnak nem érdeke a GMO bevezetése. Biztosítani kell a GM mentes termelést és itt szükségesnek tartja a GM mentes régió bejelentését. Hozzáfűzte, ha az EU engedi a GM terjesztést, akkor az még nem jelenti annak magyarországi kötelező bevezetését. A licenrdíj vonatkozásában a magyar és külföldi fajták arányára hívja fel a figyelmet. Javaslatára szerint fel kellene mérni, hogy mennyi licenrdíjat fizetünk ki külföldre, a külföldi fajták után. Ajánlati fajtalista létrehozását javasolja, melyben szintén kéri a társszervezetek segítségét. Hangot ad azon véleményének is, amely szerint a Növénynevelők Egyesülete hajlandó a VSZT-vel együttműködni, de amennyiben nem történik előrelépés, abban az esetben kilép és önálló tagként az ESA-hoz csatlakozik. Bejelenteti, hogy az Egyesület új székhelye: 1073 Budapest, Dob u. 90.

Nyitott az együttműködésre

Kolop László elmondta, hogy a Vetőmag-kereskedők Szövetsége az érdekképviselet hatékony változásában érdekelt. Érdeklődött abban, hogy a szakmaiság kerüljön túlsúlyba, a licenrdíj kapcsán a globális érdekeket kell figyelembe venni. A vetőmag-kereskedőket is sérti a túlzott, saját vetőmag visszafogás. dr. Murányi István véleménye szerint az érdekvényesítés 2005 évben nem volt megfelelő, melynek okait abban látja, hogy a VSZT nem elég hatékony, illetve a politika nem elég befogadó. Véleménye szerint a Vetőmag-kereskedők Szövetségének és a Nemesítők Egyesületének is be kellene olvadni a VSZT-be és egységes erőként hatékonyabb szervezetet alakítani.

Az elhangzott hozzászólásokra Turi János elnök Balla Lászlónak kijelentette, hogy a VSZT nyitott az együttműködésre, a licenrdíj kapcsán a cseh példát emeli ki követendőként. A GMO-val kapcsolatban elmondta, hogy az EU-hoz tartozva nem helyezkedhetünk szélsőséges álláspontra. A VSZT szívesen részt vesz a licenrdíj kérdéssel kapcsolatos felmérés elkészítésében, de itt elsősorban a fajtatulajdonosok körének kellene lépnie. Az ajánlott fajtalistáról elmondja, hogy a VSZT korábban a megvalósítási módjáról, valamint a vizsgálatok szakmai megbízhatóságáról nem volt meggyő-

ződve és ezért a VSZT alternatívát terjesztett elő. Hullán Tibor kiegészítésként hozzátette, hogy a VSZT angol neve: Hungarian Seed Association. Így ez a név az ESA-nál már foglalt. Emlékeztet továbbá arra, hogy a VSZT az Alapszabálya szerint cégeket képvisel és nem személyeket (növénynevelőket), ez utóbbi a Növénynevelők Egyesületének feladata lehet. Az ajánlati fajtalistára a VSZT az Agrárkamarával közösen metodikát dolgozott ki. A végrehajtás nehézségei jelenleg anyagi jellegűek. Az FVM nem finanszírozza az ajánlati fajtalistát, mert véleményük szerint ezt a haszonélvezőknek, a gazdálkodóknak kell fedeznie.

A továbbiakban két előadás hangzott el a jelenleg legfontosabbnak tartott témákkal kapcsolatban (az elhangzottakat külön ismertetjük):

- Kalászos vetőmaghelyzet, szükséges intézkedések. Előadó: dr. Láng László
- GMO kérdés, koegzisztencia jogszabály, és jelenlegi helyzete. Előadó: dr. Hullán Tibor

Következő napirendi pontként Ruthner Szabolcs ismertette a 2005. évi pénzügyi helyzetet, a 2006. évi pénzügyi tervet, továbbá a 2005. évi tagdíjhátralékos tagok listáját. Ez utóbbiakat kizárásra terjesztette elő a küldöttgyűlésnek azzal, hogy a többszöri felszólítás ellenére még 30 napos fizetési határidőt kapjanak. Tájékoztatót kapott a küldöttgyűlés a tagság által önbesorolás alapján elkészült 2006. évi tagdíjbesorolásról. Jánky László felolvasta az Ellenőrző Bizottság jelentését, amely a pénzügyi gazdálkodást és az előterjesztett beszámolót megfelelőnek ítélte, és elfogadásra javasolta. dr. Cszimadia László ismertette az Etikai Bizottság elnökének beszámolóját.

A napirendi pontok elhangzása után a jövőre nézve javaslatok, észrevételek hangzottak el. Az első hozzászóló, Pavelka Árpád szerint az ügyvezető igazgatói székben történt változás kellő lehetőséget ad a szervezeti megújuláshoz. Javasolja, hogy hozzon a küldöttgyűlés határozatot egy ad hoc bizottság létrejöttéről, amely a megújult VSZT működését kidolgozza. Szövetségszerű működést és hatékony képviseletet javasol. A bizottság tagjaiként elnököt, alelnököket, szekció bizottságok elnökeit és a társszervezetek vezetőit javasolja.

Határozatok

A küldöttgyűlés elfogadta az elnöki beszámolót, továbbá a pénzügyi értékelést. Ennek megfelelően jóváhagyta a 2005. évi pénzügyi beszámolót is, mégpedig:

43.675.568.- Ft összes költséggel,
54.480.347.- Ft összes bevétellel,
12.419.634.- Ft pénzügyi tartalékkal,
és a 2006. évi gazdálkodási tervet:
46.350.000.- Ft összes költséggel,
46.960.000.- Ft összes bevétellel,
13.029.634.- Ft pénzügyi tartalékkal.

A küldöttgyűlés – a többszöri felszólítás ellenére nem fizető – 2005. évi tagdíjhátralékos 48 tag kizárását elrendeli (a kiosztott névsor szerint), összes tagdíjhátralék 1.310.540.- Ft. A küldöttgyűlés a fenti tagságot 2006. június 1-jével (utolsó lehetőséget adva a tagdíjbefizetésre) szünteti meg. Elfogadták az Ellenőrző Bizottság és az Etikai Bizottság beszámolóját.

A küldöttgyűlés helyt adott Pavelka Árpád által felvetett ad hoc bizottság felállításáról szóló javaslatának. Elfogadta, hogy a bizottság az elnökség tagjaiból álljon és egy stratégiai tervet készítsen el, a VSZT elkövetkezendő feladatairól azzal, hogy a stratégiai tervet szeptember 1-jére kell tárgyalható szinten előterjeszteni.

A hozzászólást több kiegészítő észrevétel követte. Ezek részben szükségtelennek érezték egy bizottság létrehozását, hiszen a feladat az elnökség hatáskörébe tartozik, részben különböző megoldásokkal gondolatokkal egészítették ki a tennivalókat. A küldöttgyűlés az elhangzottakat megvitatta és kialakította álláspontját.

E beszámoló szerzőjének magánvéleménye szerint nehéz időszak előtt áll a Vetőmag Szövetség. Egyrészt a költségtakarékossági szempontok, másrészt a létszám takarékosági és ezzel együtt járó átszervezések olyan kényszer megoldásokat kezdeményezhetnek, ahol nem a szakmaiság lesz a meghatározó.

dr. Hullán Tibor

Turi János elnöki beszámolója

Tisztelt Küldöttközgyűlés

A 2005-ös esztendő a mezőgazdaság sikeres éve volt. Emlékezhünk, hogy az év milyen viharosan indult, mennyi jogos feszültség robbant ki a gazdatüntetésen és milyen békésen zárult. Az FVM felgyorsította az elszámolásokat, teljesítette az elmaradt kifizetéseket és a 2006. évet is megnyugtatóan indította azzal, hogy kifizetésre kerültek az egyszerűsített területalapú támogatások és a vidékfejlesztési támogatások nemzeti kiegészítő része. Szembetűnő volt, hogy az FVM a legfontosabb, a legnagyobb és legégetőbb feladatok megoldására koncentrált.

A mezőgazdaság viszont egy olyan összetett tevékenység, ahol minden elmaradt, minden pontatlanul elvégzett munkának és minden, nem az optimális időpontban meghozott döntésnek következményei vannak. Különösen így van ez, ha a biológiai alapok sérülnek, mert akkor a jövő lehetőségei is sérülnek. A kalászos gabonák fémező vetőmaghasználat drasztikus visszaesésének várható következményeire a VSZT már 2004 őszén is felhívta a figyelmet. 2004-ben a búza esetében a felhasznált fémező vetőmag mennyisége 32 % volt, és ez 2005-ben tovább, 28 %-ra csökkent. A búzavetőmag szemlére bejelentett vetőmag-szaporító terület drasztikusan visszaesett 32.000 ha-ra, melyre az elmúlt fél évszázadban nem volt példa. Sajnálatos kell megállapítanom, hogy 2004 és 2005-ös években a VSZT szakmai előterjesztései a gyakorlatban visszaigazolódtak: a búza fémező vetőmag-használat csökkent és a búza vetőmag-szaporítások nagymértékben visszaestek. A leépülés drámai, a következményei is azok lehetnek. Felerősödik a saját, a nem szemlézett, nem fémező vetőmag használat (az ún. harmadfok), a fekete vetőmag-kereskedelem, a jól felépített vetőmag-előállítási rendszerünk és a nemesítő intézeteink sérülnek, a végtermék, az árubúza minősége folyamatosan csökken és az EU-ban a búzapiac periferiájára sodródtunk. A helyzet tarthatatlanságát az FVM is felismerte és határozati javaslatokat készített a minősített kalászos vetőmaghasználat ösztönző rendszeréről, amelyet visszatükrözött a VSZT által 2004 és 2005-ben előterjesztett javaslatok. Ezek a határozati javaslatok a következők voltak:

- készüljön közép és hosszú távú stratégia (2007–2008) a vetőmagágazat versenyképességéről és fejlesztéséről;
- kerüljön visszaállításra a vetőmag szemle és fémező díj 50 %-os vissza nem térítendő támogatása;
- kapjon újra támogatást a biológiai alapok fenntartása és fejlesztése;
- épüljön be a területalapú támogatások és vidékfejlesztési támogatások nemzeti kiegészítő részének elnyeréséhez a „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” és a „Helyes Gazdálkodási Gyakorlat” feltételrendszerébe a kalászos gabona vetőmag esetében a 35 %-os fémező vetőmaghasználat;
- kerüljön kidolgozásra az oltalmazott fajták esetében a saját vetőmag-szaporítás utáni licenrdíj befizetésének rendszere.

Szükségesnek tartom megjegyezni, hogy a csehek már 2000-ben törvényt hoztak az oltalomban részesített önbeporzó növények esetében az utántermesztett ve-

tőmag (FSS) licenrdíj beszedésének módjáról, megalakították az operatív feladatok megoldására vállalati formában a Fajtatulajdonosok Szövetségét. A németek, a franciák, a svédek, a hollandok az angolok is megalkották a maguk licenrdíj beszedési rendszerüket. Mi sajnos ebben is lemaradásban vagyunk és sürgősen cselekednünk kell. Úgy gondolom a megoldásban a fajtatulajdonosoknak, a VSZT-nek, az Agrárkamarának, a gazda szervezeteknek és az államnak is részt kell venni. Az eddigi európai példák azt mutatják, hogy a megoldást a civil szervezetek generálták, de a megoldásban valamilyen mértékben az állam is részt vett. Sürgősen a licenrdíj beszedés problematikájának a megoldását az Európai Vetőmag Szövetség, az ESA is, a megoldásra ajánlást készíti. A VSZT titkársága széles körű információt adott az érdekelteknek, hogy az EU-ban hol, milyen formában oldották meg a licenrdíj beszedésének rendszerét. Az is gondolom, hogy a licenrdíj beszedésének megoldása önmagában nem elegendő, csupán az első, de nagyon fontos lépés az önbeporzó növények termelésének a stabilizálásához. Változatlanul időszerű az a tétel, hogy eredményes fajta-előállítást és vetőmag-termesztést csak egy jól felépített marketing stratégia mentén lehet folytatni. Az EU-ba történő belépésünk után 2 évvel bebizonyosodott az, amire a szakértők már a belépés előtt és a belépéskor is felhívták a figyelmet, hogy az intervenció nem helyettesíti a piacot, az intervenció egy biztonsági hálót, egy szükségszerű, átmeneti megoldást jelent a piaci helyzet megoldására. Az EU-ban az intervenció készlet 2006. március 20-ai állapot szerint 8,5 millió tonna volt, amelynek 51 %-át, közel 4,3 millió tonnát Magyarország adja. Az intervenció olyan tárolt készlet, amelyet a tagok az EU által elfogadott tárolókban tárolnak be és EU előírásai szerint minősítenek, a betárolt készlet árát a magyar költségvetés finanszírozza, a kitároláskor ezt fizeti ki ténylegesen az EU és ebben a betárolt áru értékén túlmenően a tárolási, finanszírozási költségek előre meghatározott módon is elszámolásra kerülnek. Nem lehet cél intervencióra termelni. Az intervenció nem helyettesíti a marketing munkát. A gabonafélék közöspiaci szervezetének a CMO-nak olvasom az 1995/1996–2003/2004-es időszakot felölelő értékelését és a jövőre – 2008-2009-re – vonatkozó reformjavaslatát. Világosan kitűnik, hogy most már az intervenció nem az aminek a megalakításkor szánták, és szükséges a változtatás igénye. Mi is megtapasztalhattuk, hogy hiába volt és van kukoricából jelentős intervenció készletünk, és a rendkívüli aszályok miatt hiába alakultak ki jelentős hiányok Spanyolországban és Portugáliában, a készletek lassan és csak kismértékben áramoltak oda. Ennek oka, hogy az intervenció ár és

a szállítási költségek együtt lényegesen meghaladják a világpiaci árat. Megtapasztalhattuk azt is, hogy az EU a tagok számára biztonságot, kiszámíthatóságot jelent azzal, hogy 7 éves ciklusban születnek a döntések, de ez nem jelenti az önálló nemzeti marketing tevékenységünk feladását, sőt annak az erősítését teszi szükségessé.

Tisztelt Küldöttközgyűlés!

A 2005. év másik nagy feladata a koegzisztencia törvény megalkotása volt. A törvénytervezet elkészült (nem tudom miért, de nem publikus), notifikációra elküldték Brüsszelbe, ahol az észrevételeket megtették. Az észrevételekre a számunkra elfogadható észrevételeket a törvénytervezetbe beépítették, az el nem fogadható észrevételekre pedig körültekintően, érdekeink figyelembe vételével válaszoltunk. A VSZT álláspontja nem változott a GMO kérdésben, a GM növények termesztéséhez a gazdasági, a piaci viszonyok alapján viszonyulunk, azaz a GM növények termesztését az EU piacokon el lehet-e adni, vagy sem. Az EU-ban a GM növények helyzetét jól jellemzi a 2006. évi bécsi koegzisztencia kongresszuson két EU főbiztos előadása. Egyfelől Mariann Fischer Boel Mezőgazdasági Főbiztos magabiztosan jelenti ki, hogy a kérdés nem egészségügyi, vagy környezetvédelmi jellegű, mert az EU-ban csak teljesen biztonságos termékek termesztése és fogyasztása engedélyezett, és biztosítani kell a választás lehetőségét, mind a fogyasztók, mind a farmerek számára az eltérő termékek és gazdálkodási formák között. Hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak a koegzisztencia törvényeket mihamarabb meg kell alkotni, hogy a GMO, a hagyományos és a biotermékek véletlenszerű keveredése az EU által meghatározott szigorú határértékek alatt maradjon. Másfelől Stavros Dimas Környezetvédelmi Főbiztos arra hívja fel a figyelmet, hogy a bizottságoknak a tagokkal együttműködve a GM növények termesztésére olyan törvényeket kell alkotniuk, amelyek a természetes környezetet megvédik, a társadalom elvárásainak megfelelnek, és a belső piaci követelményeknek is eleget tesznek. Nagyon figyelemre méltó volt az Európai Vetőmag Szövetség Főtitkárának Garlich Von Essen úrnak a hozzászólása is, aki szorgalmazta, hogy a vetőmagban is megfelelő határérték kerüljön kialakításra, mint ahogy az az élelmiszerek, a takarmányok esetében már korábban megtörtént. Véleménye szerint a vetőmagtételben a zéró tolerancia fenntartása nem valósítható meg a GM növények és hagyományos nemesített növények együtt-termesztése esetén. Minél szigorúbban kerülnek megállapításra a határértékek, annál nagyobbak lesznek a konvencionális, vagy biomag előállításának költségei.

Francia egyetemisták a VSZT-nél

Agrármérnök szakos hallgatókból álló diákküldöttség látogatott el a Vetőmag Szövetség és Terméktanácshoz a franciaországi Clermont-Ferrand-ból. A 23 főből álló csoport egy hetes magyarországi látogatása során 2 napot töltött el a VSZT által szervezett programokon. A francia csoport kérése volt egy vetőmagüzem meglátogatása, valamint egy zöldségajtatás megtekintése.

Mivel az általunk szervezett program 2. napján a csoport Keszthelyre utazott tovább, célszerűnek találtuk felkérni a lepényi MEZŐMAG Kft.-t a vendégek fogadására, valamint vállalatuk bemutatására. Itt került sor a VSZT működéséről és a magyar vetőmaghelyzetről szóló tájékoztató előadásra is.

A diákoknak a vetőmagüzemet Juhász Zoltán mutatta be. A csoport megismerkedhetett a Mezőmag Kft. múltjával, jelenével. Az egykori Vetőmag Vállalat működését ismertető előadásban pedig képet kaphattak a régi, országos hálózati vetőmag-szervezet helyzetéről és felépítéséről is, mely szemmel láthatólag nagy érdeklődést váltott ki. Az üzemi séta keretében a diákok megismerhették az üzem berendezéseit és működési rendjét.

Mind a VSZT, mind a Mezőmag Kft. által tartott előadások hangsúlyozták a magyarországi vetőmagtermesztés jelentős európai szerepét, de természetesen rávilágítottak a szektort érintő nehézségekre is.

A szakmai út a Pannon Egyetem Georgikon Mezőgazdaság-tudományi Karán (PE-GMK) Keszthelyen folytatódott. A látogatásnak kettős oka volt. Egyrészt szerettek volna megismerkedni egy magyarországi agrár-felsőoktatási intézménnyel és annak működésével, másrészt a hazai zöldségajtatással. A csoportot dr. Kovács János a Kar Kertészeti Tanszékének egyetemi docense fogadta, aki röviden bemutatta az intézményt, a magyarországi zöldségajtatás múltját, jelenét, valamint a hajtató-berendezésekről tartott ismertetőt. Ezt követően a PE-GMK szervezésében Illés Ernő magángazda hajtató-berendezéseit tekintett meg, ahol egy régi, ám gazdaságos gyakorlat, a „kanális” fűtés váltott ki osztatlan sikert a látogatók körében.

A csoport elégedett volt a látottakkal és hallottakkal, így nyugodt szívvel mondhatjuk, hogy nemcsak Franciaországba, hanem – a csoport egyéb nemzetiségű tagjai révén – Algériába, Gabonba és a Mauritiusz-szigetekre is elviszik a VSZT jó hírét.

Ezúton is köszönetünket fejezzük ki a közreműködésért és segítségért Kulcsár Ildikónak, Szikszné Koó Klárának, Juhász Zoltánnak (Mezőmag Kft.) és dr. Kovács Jánosnak (PE-GMK).

H. Zs.

JAVASLAT

II. fokú őszi kalászos vetőmag irányárra

Tájékoztatjuk a Vetőmag Szövetség és Terméktanács érintett tagjait, hogy a Kalászos Szekció Bizottság irányárra tesz javaslatot az FVM felé.

A javasolt irányár fémzárolt, csávázott, II. fokú vetőmagra vonatkozik az eladó telephelyén (az ár az ÁFA-t nem tartalmazza).

A javasolt irányár:

59.800 Ft/tonna,

amely az összes őszi kalászos fajra értendő.

Budapest, 2006. augusztus 1.

Ruthner Szabolcs
ügyvezető igazgató

Néhány mondat a koegzisztencia rendelet-tervezetről

A koegzisztencia rendelet célja, hogy megfelelő együtt-termesztési lehetőséget adjon a GMO (jelenleg csak a kukorica) és GMO mentes fajták termesztéséhez. Előljáróban: az EU a tagállamok eltérő helyzetéből kiindulva az egész Szövetségre vonatkozóan ad ki termesztési engedélyt GMO fajtákra. A tagállamoknak kell az adott körülményekre együtt-termesztési (koegzisztencia) rendeleteket kidolgozni. A rendelet-tervezeteket az adott tagországnak saját fórumain (proment, stb.) kell elfogadni, de be kell nyújtani elismertetés (notifikáció) céljából az EU Bizottsághoz is.

Az adott tagállam ideiglenesen, úgynevezett védzáraddal eltilthatja a GMO faj, illetve azok fajtáinak termesztését, ha arra megfelelő okot talál. Az EU Bizottság, ha nem látja megalapozottnak a védzáradékok, megszüntetheti. Éppen azért fontos a koegzisztencia jogszabály, mert annak hiányában – ha nincsen védzáradék – mindenki azt csinál, amit akar, mert a termesztés – ha van EU engedély – nem tiltható meg.

Az EU Bizottság irányelveket adott ki a tagállamoknak a koegzisztencia rendeletek elkészítésére (2003/556 EK). Az irányelvek kimondják, hogy alkalmazkodni az újat bevezető, GMO termesztésre vállalkozó gazdáknak kell. Regisztráció (engedélyezés) szükséges, biztonságos szigetelőtávolsággal kell az elkülönítést és a nyomon követhetőséget biztosítani, az esetleges károk fedezetére biztosítás, vagy kártérítési alap szükséges. Az irányelv, ajánlás nem kötelező.

A magyar koegzisztencia rendelet-tervezet elkészült és ma már megjárta az EU engedélyeztetési rendszerét is.

Melyek a rendelet-tervezet legfontosabb előírásai?

♦ A GMO szervezetekkel összefüggő különleges követelmények miatt a termesztésre vállalkozóknak az FVM által szerve-

zett tanfolyamot kell elvégezni.

- A termesztést engedélyeztetni (regisztráltatni) kell a GMO hatóságnál.

- Az engedélyeztetéshez be kell nyújtani az izolációs távolságon belüli termelőkkel kötött megállapodást, melyben tudomásul veszik a GMO termesztési szándékot és vállalják, hogy az előírt izolációs távolságon belül kukoricát nem termelnek.

- Az izolációs távolság minimális mérete 400 m, de ökotermesztés esetén ennél nagyobb és nincsen megoldva a méhek elleni megfelelő védelem.

- Az egész engedélyeztetési eljárásra vetés előtt 120 nap állhat rendelkezésre.

- A termesztés, tárolás, stb. teljes folyamata alatt gondoskodni kell a tökéletes elkülönítésről, keveredés mentességről és a nyomon követhetőség miatt előírt jelölésekről is beleértve a vetésgörgőt és árvakelést.

- A magyarországi koegzisztencia tervezet nem tartalmaz kártérítési alapot annak ellenére, hogy a GMO termesztésre jelenleg nem lehet biztosítást kötni. Ha tehát az elvetés, – megállapodástól függetlenül – valaki az idegenbeporzás miatt kárt szenved, azt bírósági úton érvényesítheti.

A tervezet másik hiányossága – véleményem szerint –, hogy bizonytalan az ökotermesztéssel kapcsolatos szigetelőtávolság. Egyértelműnek kellene legyen, hogy ökoterületen is csak a genetikailag veszélyeztetett faj, fajta számára kell a kiemelt szigetelőtávolságot meghatározni. Nehéz kérdés a méhészet ügye. A méhek több km-ről is behordják a GMO pollent a kaptárakba, ami a bioméz fogalmát zavarhatja.

Az EU a magyar tervezettel szemben első olvasatban szigorúnak tűnő kritikát mondott. Véleménye a magyarországi viszonyok – kukorica elterjedtsége, birtokszerkezet, birtokméret, stb. – ismeretének részbeni hiányából adódhat.

Konkrét kifogásként merült fel pl:

- Az engedélyeztetési eljárás nem vonatkozik kétségbe az EU már kiadott engedélyének érvényességét, így a magyar tervezet csak a termesztés előírt feltételeinek megvalósítását vizsgálhatja. És ez alapján engedélyezhető.

- Soknak tartja a 120 nap regisztrációs eljárást és azt 90 napra csökkenti.

- Túlzottnak tartja a 400 m-es izolációt és nem tartja elfogadhatónak, hogy az ökotermesztésnél nincsen konkrét távolság, hanem az később kerül határozatban megadva.

A civil szervezetek véleményezték és javaslatokat készítettek a rendelet-tervezet módosítására. Az EU számára a válaszlevél most készül és remélem olyan kompromisszumot tartalmaz, ami egyrészt védeni fogja a hazai kukoricatermesztőket és fogyasztókat, másrészt megfelel az EU előírásainak is.

H. T.

A növényfajta-oltalmának egyes kérdései, figyelemmel a jogérvényesítés új szabályaira

A Közösségi Fajtaoltalmi Hivatal (CPVO) 2005. októberében Brüsszelben, majd 2006. májusában Varsóban szemináriumot rendezett a közösségi növényfajta-oltalom jogérvényesítéséről. A szemináriumok aktualitását a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv átültetésével kapcsolatos feladatok adták. Az irányelv ugyanis 2006. április 29-i határidőt írt elő az irányelvnek megfelelő tagállami szabályozás hatályba léptetésére.

Az irányelv célja az egységes belső piac zavartalan működése érdekében az iparjogvédelmi és a szerzői jogok megsértése elleni fellépés hatékonyabbá tétele a jogérvényesítésre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítése útján. Az irányelv a TRIPS Egyezmény¹ szabályaihoz képest többletkövetelményt jelentő rendelkezéseket is tartalmaz.

Magyarországon ez év áprilisában léptek hatályba a jogérvényesítésre vonatkozó új, az irányelv szerinti szigorúbb szabályok. Az új rendelkezések megismerése egyúttal jó alkalom a mezőgazdasági termelés szempontjából jelentős iparjogvédelmi kérdések, és közöttük a növényfajta-oltalom helyzetének tudatos áttekintésére is.

I. A NÖVÉNYFAJTA-OLTALOM HAZAI SZABÁLYOZÁSÁNAK TÖRTÉNETI ALAKULÁSA

Növényfajta-szabadalom

A hazai szabadalmi jog korszerűségéről tanúskodott az a tény, hogy Magyarországon

¹ Az 1998. évi IX. törvénnyel kihirdetett, az Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény (GATT) keretében kialakított Kereskedelmi Világszervezet (WTO) által létrehozott Marrakesh-i Egyezmény I/C mellékletében foglalt, a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló Egyezmény (Agreement on Trade-Related Aspects on Intellectual Property Rights), az ún. TRIPS – Egyezmény

² A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvénynek a 2002. évi XXXIX. törvénnyel módosított XIII. Fejezetének szabályai szerint.

a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1969. évi II. törvény hatályba lépésétől kezdődően, 1970 óta valamennyi növényfajta szabadalmaztatható volt. A törvény a növényfajta szabadalmi oltalmának feltételeit, az oltalom tartalmát és időtartamát – a növényfajta sajátosságaihoz igazodóan – az ipari találmányokra vonatkozó szabályoktól eltérően határozta meg.

Így amikor Magyarország 1983-ban csatlakozott az új növényfajta oltalmára létesült Nemzetközi Egyezményhez, az UPOV Egyezményhez az 1969. évi II. törvény rendelkezéseit csak pontosítani kellett az Egyezmény rendelkezéseinek megfelelően.

A találmányok szabadalmi oltalmát az 1995. évi XXXIII. törvény újra szabályozta. A növényfajta szabadalmi oltalmára vonatkozó – az UPOV Egyezménynek megfelelő – speciális szabályozás az új törvényben is érvényesült.

Sui generis növényfajta-oltalom

A Magyar Köztársaság 2002. december 1. napján csatlakozott az UPOV Egyezmény 1991. évi szövegéhez, amely 2003. január 1-jén lépett hatályba hazánk tekintetében.

Az UPOV Egyezmény 1991. évi szövegéhez való csatlakozással egyidejűleg a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvényt módosító 2002. évi XXXIX. törvény alapvető változást hozott a növényfajta oltalma területén. Ez a módosítás ugyanis bevezette a *sui generis növényfajta-oltalmat*. Az új szabályozás az UPOV Egyezmény 1991. évi szövegének szabályaiival és a közösségi növényfajta-oltalomról szóló 2100/94/EK rendelet szabályaival összhangban **meghosszabbítja az oltalom időtartamát, bővíti az oltalom tartalmát, bevezeti az oltalomból eredő jogoknak a termény, illetve a terményből előállított termék után való érvényesíthetőségének a lehetőségét**, valamint a lényegében származtatott fajta után járó jogokat.

A növényfajta-oltalom hazai szabályozásának területén a következő nagy változást az Európai Unióhoz való csatlakozás jelentette. A 2002. évi XXXIX. törvény több rendelkezését ettől a naptól kezdve kell alkalmazni (pl. a saját felhasználású vetőmag esetén a nemzeti oltalmak tekintetében is a közösségi szabályok irányadóak).

További lényeges változás, hogy hazánk európai integrációjával valamennyi közösségi oltalmi formában – így a *közösségi*

gi növényfajta-oltalom esetében is – a korábban lajstromozott közösségi oltalmak kiterjednek az új tagállamok, így Magyarország területére is. Ez a tény a közösségi oltalom igénylésének lehetősége mellett azt is jelenti, hogy a közösségi oltalom jogosultja felléphet mindazokkal szemben, akik megsértik az adott oltalmi formából eredő kizárólagos jogait.

Állami elismerés

A hazai szabályozás történeti áttekintése során említést kell tenni az új növényfajta állami elismeréséről. Az 1990 előtti években az állami elismerésre vonatkozó szabályozás egy érdekes jogfejlődésen ment keresztül. A szabályok 1980 előtt még csak a nemesítő életében megillető jutalékok tetek lehetővé, majd az 1981. évi szabályozás már fajtajutalékról rendelkezett, amelynek nemesítői hányada örökölhetővé vált, a fajtafenntartót pedig fajtafenntartói hányad illette meg. Érdekes módon hazánk 1983. évi UPOV csatlakozását követően egészült ki a szabályozás szinte oltalom tartalmú rendelkezésekkel, amelynek egy lényeges eleme a fajtahasználati díj bevezetése volt. Ezek a rendelkezések ugyan több módosítással, de lényegében érvényben voltak a növényfajta állami elismeréséről, valamint a szaporítóanyagok előállításáról és forgalomba hozataláról szóló 2003. évi LII. törvény hatálybalépéséig.

Az 1990. évi rendszerváltozást megelőző gazdasági viszonyokat tükröző szabályozás eredményezte, hogy a köztudatban az állami elismerés szinte „fajtaoltalomként” élt. Az állami elismeréshez kapcsolódó jogosítványokat azonban nem lehet a növényfajta-oltalom tartalmával azonosítani, különösen a növényfajta-oltalom jogosultjának jogérvényesítési lehetőségei szempontjából.

II. NÖVÉNYFAJTA-OLTALOM

2003. január 1. napjától lehetséges Magyarországon önálló oltalmi formaként, növényfajta-oltalmat igényelni az új növényfajtaokra². A törvény értelmében a hatályba lépést megelőzően megadott növényfajta szabadalmakat is növényfajta-oltalomnak kell tekinteni.

Az oltalom tartalma

A módosítás lényegesen bővíti a növényfajta-oltalom tartalmát az UPOV Egyezmény 1991. évi szövegének, valamint a kö-

zösségi növényfajta-oltalomról szóló 2100/94/EK rendeletnek megfelelően.

Az 1995. évi XXXIII. törvénynek (Szt.) a 2002. évi XXXIX. törvénnyel módosított 109. §-a szerint a növényfajta-oltalom jogosultjának kizárólagos joga van a növényfajta hasznosítására. A növényfajta-oltalom tartalmát a mellékelt táblázat részletezi.

Az új szabályok alkalmazása során tekintettel kell lenni az egyes rendelkezések hatálya lépésének időpontjára.

A korábban szabadalmi oltalomban részesített növényfajták vonatkozásában a növényfajta-oltalomra vonatkozó új szabályok 2003. január 1-jei hatálybalépése előtt megkezdett hasznosításra az oltalom tartalma, korlátjai és a bitorlás tekintetében – a hasznosítás mértékéig – a korábban hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni.

A növényfajta-oltalom szélesebb körű tartalmából adódó jogok csak a 2003. január 1-jét követően megkezdett hasznosítások esetében érvényesíthetők.

Az oltalom időtartama

2003. január 1. előtt lajstromozott növényfajta szabadalmak esetében az oltalom időtartama:

A végleges szabadalmi oltalom a megadástól számítva

– 18 év szőlők és fák esetében,

– 5 év egyéb növényfajták esetében.

2003. január 1-jét követően az új önálló oltalmi formaként szabályozott növényfajta-oltalom időtartama:

A végleges növényfajta-oltalom a megadás napjától számított

– 30 év szőlők és fák esetében,

– 25 év egyéb növényfajták esetében.

A növényfajta-oltalom időtartama a 2003. január 1. napja előtt megadott oltalmak esetében a törvény erejénél fogva meghosszabbított³ a törvényben meghatározott feltételek szerint.

Saját célú felhasználás

A növény-fajtaoltalom területén a vetőmag-előállítás, illetve a növénytermelés szempontjából egyik lényeges kérdés a saját felhasználású vetőmag az ún. „farm save seed” megítélése.

A növényfajta-oltalomra vonatkozó új hazai szabályok⁴ a közösségi növényfajta-oltalomról szóló 2100/94/EK rendelet 14. cikke szerinti szabályok alkalmazását írják elő a növényfajta-oltalom alatt álló nö-

Növényfajta-oltalom tartalma

1. A növényfajta-oltalom jogosultja a kizárólagos hasznosítási joga alapján bárkivel szemben felléphet, aki engedély nélkül az oltalom alatt álló **növényfajta szaporítóanyagát**

a) előállítja, vagy újból előállítja (többszörözi),

b) szaporítás céljából előkészíti,

c) forgalomba hozatalra ajánlja,

d) forgalomba hozza,

e) az országból kiviszi,

f) az országba behozza,

g) az a)–f) pontokban említett bármelyik cselekmény céljából raktáron tartja [Szt. 109.§.(2)].

2. Az 1. pontban felsorolt rendelkezéseket kell alkalmazni

a) az oltalom alatt álló fajta szaporítóanyagának **jogosulatlan felhasználásából származó terményre**, illetve,

b) az ilyen terményből közvetlenül, a termény **jogosulatlan felhasználásával előállított termékre** is,

ha a jogosultnak nem volt megfelelő lehetősége arra, hogy az említett szaporítóanyaggal, illetve terménnyel kapcsolatban jogait gyakorolja [Szt. 109.§ (3)].

3. Az 1. és 2. pontban felsorolt rendelkezéseket alkalmazni kell az olyan fajtákra is, amelyek

a) lényegében az oltalom alatt álló fajtából származnak, ha az oltalom alatt álló fajta önmagában nem lényegében származtatott fajta,

b) határozottan **nem megkülönböztethető** – a Szt. 106.§ (3) bekezdésében foglalt követelmények szerint – **az oltalom alatt álló fajtától**,

c) előállítása az oltalom alatt,

az oltalom alatt álló fajta ismételt felhasználást igényli [Szt. 109.§ (4)].

4. A kizárólagos hasznosítási jog nem terjed ki

a) a magánhasználat céljából végzett, illetve a gazdasági tevékenység körén kívüli eső cselekményekre,

b) a növényfajtaival kapcsolatos kísérleti cselekményekre,

c) további fajták nemesítése céljából végzett cselekményekre (nemesítői privilégium) – kivéve a lényegében származtatott fajtákat, valamint az oltalom alatt álló fajtától határozottan nem megkülönböztethető fajtákat és az oltalom alatt álló fajta ismételt felhasználását igénylő fajtákat – [Szt. 109. § (6)].

5. A **kizárólagos hasznosítási jog nem terjed ki a saját célú vetőmag felhasználásra** (farmer privilégium) a közösségi növényfajta-oltalomról szóló 2100/94/EK rendelet 14. cikke szerinti mértékben és feltételekkel [109. § (7)–(8)].

vényfajta szaporítóanyagának a saját gazdaságban való felhasználására. Ezt a szabályt, valamint a közösségi fajtaoltalomról szóló 2100/94/EK 14. cikkének (3) bekezdése szerinti különös szabályokról szóló 1768/95/EK rendeletet csak 2004. május 1. napjától, az EU-hoz való csatlakozás időpontjától lehet alkalmazni.

A közösségi szabályok alkalmazásának előírása a nemzeti növényfajta-oltalomban részesített fajták vonatkozásában azt jelenti, hogy a saját célú felhasználás csak a 2100/94/EK rendelet 14. cikkében meghatározott növényfajok (takarmánynövények, gabonafélék, burgonya, olaj és rostonövények felsorolt növényfajtai) esetében lehetséges.

A saját célú felhasználásra vonatkozó szabályok szerint – a hibrid és a szintetikus fajták kivételével – a gazdák a saját üzemükben elszaporított, fajtaoltalommal védett takarmánynövények, gabonafélék, burgonya, valamint olaj- és rostonövények vetőmagját felhasználhatják utántermesztésre. A közösségi növényfajta-oltalmi szabályok a licenrdíj fizetés nélküli felhasználás, illetve a licenrdíj kedvezőbb számításával való felhasználás lehetőségét mennyiségi, illetve az adott gazdaság méretéhez igazodó további feltételekhez kötik. Ezek a szabályok csak a nemesítő jogos érdekeit nem sértő mértékig teszik lehetővé a saját célú felhasználást.

Mind a Brüsszelben, mind a Varsóban megtartott szemináriumon elhangzott

előadások a jogérvényesítés szempontjából meghatározó kérdésként elemezték a saját célú felhasználás szabályozását és gyakorlatát az egyes tagállamokban. Az előadásokban utalás hangzott el a közösségi szabályozás várható módosításának szükségességéről, különösen a GMO fajták vonatkozásában.

A növényfajta nemesítőjének díjazása

A módosított szabályok szerint⁵ a növényfajta nemesítőjét nemesítői díj illeti meg. A nemesítői díjra a találmányi díjra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A rendelkezések értelmében különbséget kell tenni az alkalmazotti és a szolgálati találmány között.

Szolgálati találmány esetében a nemesítő munkaviszonyból folyó kötelessége, hogy az oltalom tárgykörébe eső fajtákat nemesítsen. Az alkalmazotti találmány esetén a munkaviszonyból eredő kötelesség nélkül hoz létre valaki olyan találmányt vagy növényfajtát, amelynek hasznosítása a munkáltató tevékenységi körébe tartozik. A szolgálati, illetve alkalmazotti jelleg megállapítása szempontjából a nemesítő és a munkáltatója között létrejött szerződés tartalma az irányadó.

A díjazás mértékét a munkáltatóval, a hasznosító szabadalmastárral, illetve a jogszerzővel kötött találmányi díjszerződés határozza meg.

(Folytatjuk)

Dr. Szabó Ágnes

³ Az oltalom újra érvénybe helyezését lehetett kérni azoknak növényfajtáknak az esetében, amelyek végleges szabadalmi oltalma a módosított rendelkezések 2003. január 1-jei hatályba lépését megelőzően lejárt miatt megszűnt. Lásd 2002. évi XXXIX. tv. 37. § (1) c).

⁴ Az 1995. évi XXXIII. törvénynek a 2002. évi XXXIX. törvény 31. §-ával megállapított 109. §-ának (7)–(8) bekezdései

⁵ Az 1995. évi XXXIII. törvénynek a 2003. évi LII. törvény 29. §-ának (5) bekezdésével módosított 112. §-a. A rendelkezést 2004. május 1. napjától kell alkalmazni.

MAGYAR VETŐMAGKERESKEDŐK SZÖVETSÉGE, GABONATERMESZTŐK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE,
MAGYAR GABONA ÉS TAKARMÁNY SZÖVETSÉG

Közös Állásfoglalása

„A JÓ TERMÉS BIOLÓGIAI ALAPJA A FÉMZÁROLT VETŐMAG”

Az utóbbi évek jellemző és visszatérő problémája a Magyarországon megtermelt kalászos gabona, különösen a **búza minősége**. Ez a kérdés előtérbe került az ország Európai Unió-s csatlakozásával, hiszen minden mértékadó vélemény szerint csak jó minőségű, homogén áruval lehetünk versenyképesek.

A búza minőségét a környezeti feltételek, a fajta és nem utolsósorban az alkalmazott agrotechnika egyaránt befolyásolja.

Az agrotechnikai elemek egyik meghatározó tényezője az **okszerű vetőmag használat**.

Mit jelent ez az utántermeszthető kalászos gabonák esetében? A termelő területének egy részére saját fogásból származó, maga által letisztított, jó esetben csávázott és csírázóképesre vizsgált magot vet el. Területének többi részére államilag ellenőrzött, **fémzárolt vetőmagot** vásárol. Így a beszerzéssel nem csak frissíti (felújítja) szaporító anyagait, hanem évről évre új fajták termelésbe vonására is lehetősége nyílik. Az elvetésre került teljes mennyiségből a fémzárolt vetőmag részesedését nevezzük **felújítási aránynak**. Ennek szakmailag elfogadott minimális mértéke 40–50 % körüli, mely hosszú időn keresztül valósult meg a gyakorlatban.

Régi és gyakran idézett megállapítás, hogy a jó termés biológiai alapja az államilag ellenőrzött, fémzárolt vetőmag. Ennek ellenére az elmúlt évek sajnálatos jelensége, hogy a termelők nem újítják fel megfelelő arányban vetőmagjaikat. Mivel az Európai Unió-ba történő belépéskor megszűnt a 40 %-os vetőmag felújításhoz kötött támogatási előírás, a fémzárolt vetőmagvásárlás és használata a 2004. évi vetéseknél mindössze 30 % volt, majd 2005-ben negatív csúcsot elérve az **őszi búza esetében 25 %-ra csökkent**. Történt ez annak ellenére, hogy a fémzárolt vetőmag ára az utóbbi három évben folyamatosan; mintegy 20 %-kal csökkent – miközben a támogatások növekedtek.

Kétségtelen, hogy a nemesítők a vetőmag használati jogdíjából, az előállítók az árugabonához viszonyított többlet jövedelemből, a forgalmazók pedig a vetőmag kereskedelméből kívánnak megélni, miközben magas genetikai értékű, kiváló minőségű szaporító anyaggal látják el az árutermelőket. Ez azonban kiszámítható vetőmag felújítást feltételez. Ha nincs vevő, a fajta- és vetőmag előállítás folyamatosan sorvad és elérheti azt a kritikus mértéket, ahol a rendszert az **összeomlás veszélye** fenyegeti. Az utóbbi évek kedvezőtlen tapasztalatai alapján ezt a pontot megközelítettük, sokan felhagytak a vetőmag előállítással, a szaporító területek 60 %-ra estek vissza.

A téma csak felületes megközelítésben tűnhet a vetőmaggal foglalkozók (nemesítők, vetőmagtermelők, valamint kereskedők) gondjának, a probléma ennél jóval messzebbre mutat. A vetőmag előállítási és forgalmazási rendszer esetleges összeomlása komoly következményekkel bírhat.

A romló vetőmag felújítás részben a megtermelt áru minőségére is negatív hatással lehet, másrészt nem felel meg a **nyomon követhetőség** szigorú előírásainak sem, így a csökkenő fémzárolt vetőmaghasználat akár rövid távon is ronthatja az árubúza piaci helyzetét.

Mivel a termelők, és a felvásárlók egyaránt **érdekeltek** az áru búza stabil és megbízható minőségében, a Magyar Vetőmagkereskedők Szövetsége megbeszélést kezdeményezett a termelőket képviselő Gabonatermesztők Országos Szövetségével és a felvásárlókat képviselő Magyar Gabona és Takarmányszövetséggel. A megbeszélések eredményeként az alábbi **közös állásfoglalást** alakították ki:

- A téma kiemelt jelentőségű, nem egyszerűsíthető le a vetőmag szakma problémájaként. A kialakult helyzet a magyar kalászos gabona-, kiemelten a búzatermesztést veszélyezteti. A jó minőségű, homogén áru egyik fontos záloga a fémzárolt vetőmag használata.
- A nyomon követhetőség és eredet igazolás egyre fontosabb kérdés. Várható, hogy a felvásárlók részéről meghatározott fajták iránti igények jelennek meg a jövőben, és ennek igazolása csak a fémzárolt vetőmag dokumentálásával képzelhető el.
- Javasoljuk, hogy a maximális profit érdekében a termelők a legjobb minőséget tűzzék ki célul, ahhoz pedig elengedhetetlen a fémzárolt vetőmag használata.
- Nem értünk egyet azokkal a szélsőséges, gyakran nagy fórumokon is megjelenő véleményekkel, miszerint a vetőmagot nem használó termelő a saját kárában tanulja meg ennek következményeit. A veszélyekre kötelesség felhívni a figyelmet!
- Támogatjuk a Vetőmag Szövetség és Terméktanács azon törekvését az FVM felé, hogy a támogatás nemzeti része (ami több EU-s országban jól működik), a szakmailag elvárható 35-40 % vetőmag felújításhoz legyen kötve. Ha ez nem érhető el és a támogatási rendszer nem ösztönzi a fémzárolt vetőmag használatot, úgy szakmai alapokon szükséges mellette érvelni.
- Kinyilvánítjuk, hogy rendezvényeinken, a termelőkkel való kapcsolattartásunkban, és minden megnyilatkozásunkban fokozottan irányítjuk rá a figyelmet a fémzárolt vetőmag használat jelentőségére, a felújítási arány növelésére, mely meggyőződésünk szerint a magyar mezőgazdaság érdekét szolgálja.

2006. július 26.

Magyar Vetőmagkereskedők
Szövetsége

Gabonatermesztők Országos
Szövetsége

Magyar Gabona
és Takarmányszövetség

Kalászos vetőmag-szaporítási helyzet 2006 júliusában

A Vetőmag folyóirat januári kiadványában a 2005. évi kalászos vetőmag-szaporítási és fémzárólagi tapasztalatokat tartalmazó írásomnak az „Aggasztó jelek a kalászos vetőmagágazatban” címet választottam.

Ha megnézzük a 2006. évi szaporító területeket, akkor kijelenthetjük, hogy a kalászos vetőmag-előállítás helyzete Magyarországon már több mint aggasztó.

Az egyik legnagyobb területen termesztett árunövényünknek, az őszi búzának a vetőmag-szaporító területe utoljára a második világháború idején volt ilyen csekély mértékű. De említhetném a tavaszi árpát is, melynek szemleterülete az utóbbi 30 év legkisebb szaporító területének számít. Vagy az őszi tritikále szaporító területe harmadára esett vissza 2006 évre, annak ellenére, hogy már második éve meghaladja az árutermő terület a 140.000 hektárt.

1. táblázat

A 2006. évi szántóföldi ellenőrzésre bejelentett területek

Megye	Szemlélt terület ha 2004	Szemlélt terület ha 2005	Bejelentett terület ha 2006	Változás % 2005/2006
1. Bács - Kiskun	2.184	1.682	1.157	-31,2
2. Baranya	2.911	2.505,6	2.110	-15,8
3. Békés	7.290	5.455,8	4.091	-25,0
4. Borsod	3.326	3.542,5	2.712	-23,4
5. Csongrád	2.359	1.854,5	2.064	+11,3
4. Fejér	4.794	3.531,4	3.132	-11,3
5. Győr-Moson-Sopron	2.547	2.322,4	1.488	-35,9
6. Hajdú-Bihar	3.618	3.186,9	1.677	-47,4
7. Heves	666	1.070,9	568,7	-46,9
8. Jász-Nagykun-Szolnok	6.268	5.467,7	4.504	-17,6
9. Komárom-Esztergom	2.350	1.822,5	1.651	-9,4
10. Nógrád	317	397,2	359,6	-9,5
11. Pest	2.551	2.020,5	1.398	-30,8
12. Somogy	1.426	1.513,3	463,9	-30,7
13. Szabolcs-Szatmár-Bereg	1.295	1.326,4	905,9	-31,7
14. Tolna	2.107	2.050,6	1.086	-47,0
15. Vas	2.152	1.602	926,6	-42,2
16. Veszprém	1.711	1.617,9	1.382	-14,6
17. Zala	537	507,3	601,4	+18,5
Összesen	50.409	43.477,5	32.278	-25,8

Az idej fajtábemutatókon, különböző médiákban már kiemelt helyett kap(ott) a fémzárólt vetőmaghasználat jelentősége, azonban az EU csatlakozás óta nem történt előrelépés. Évtizedes tapasztalatokkal rendelkező vetőmag-előállítók (vetőmagüzemek) gondolkoznak tevékenységük beszüntetésén. Látna a szaporítási adatokat mindenképpen szükség van a gabonaszektor szereplőinek együttes, gyors fellépésére, a válság orvoslására.

Július 20-ára gyakorlatilag befejeződött a kalászos növények szántóföldi szemléje. A szántóföldi ellenőrzési jegyzőkönyvek számítógépes feldolgozása még folyamatban van, így a bejelentett területek mellett az alkalmatlan területek és a bejelentésvisszavonások alapján következtethetünk a végleges szemlélt alkalmas területre.

A tavalyi 43.478 hektáros szemlélt területtel szemben 2006-ban 32.278 hektár **őszi búza** vetőmag-szaporítást jelentettek be szántóföldi ellenőrzésre és minősítésre. A legnagyobb mértékű csökkenést a Hajdú-Bihar, Heves, Tolna megyei térségekben tapasztaltunk. Csongrád és Zala megyében viszont nőtt a terület (1. sz. táblázat). A 900

hektáros Jász-Nagykun-Szolnok megyei visszavonás és kizárt területek figyelembe vételével kb. 30.000 hektár kapott alkalmas minősítést és 1.076,9 ha (3,5 %) részesült alkalmatlan minősítésben. A kizárási arány a 2005. év eredményeihez képest kismértékben nőtt, melynek legfőbb oka, hogy az elmúlt évek átlagánál csapadékosabb és hűvösebb volt a tél és a tavasz. A csapadékos időjárás, valamint a helyenkénti nyári jég és viharok miatt kizárásra került elemi kár, fejletlenség, kiegyenlítetlenség és általános kultúrállapot alapján több tábla, illetve táblarész főként Békés, Csongrád, Szabolcs, Borsod és Jász-Nagykun-Szolnok megyékben. A víznyomásos területeken jobban szaporodtak a különböző gyomok is (nagy széltyppan, mezei acat stb.). Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a kizárások nagy része vadzab fajok (*Avena* spp.) túlzott mértékű elterjedésének volt köszönhető Békés és Győr-Moson-Sopron megyékben. A jövőben nagyobb gondot kell fordítani ezen fajok irtására, mert fémzárólaskor nem fordulhatnak elő a vetőmagtétélekben és engedélyezésben sem részesíthető vadzab tartalmú tételek.

Az idei szemleidőszakban a Békés megyei térségben 19,6 ha került kizárásra megdőlés miatt, melynek oka nemcsak a kedvező időjárás miatti „túl nehéz”, kitelt szemeket tartalmazó kalászosokban és a júniusi viharokban keresendő, hanem több jó talajadottságokkal rendelkező szaporító helyen a túlzott N ellátás mellett, az elvetett csíraszám megválasztása sem volt racionális.

A gyakori esők miatt a fejlett, kellő tőszámú, buja állományokban olyan mikroklíma keletkezett, amely kedvezett a gombabetegségek kialakulásának és terjedésének. A lisztharmat és levélrozsa mellett, az idei évben, septoniás pelyvabarnulás és fuzárium tüneteit láthattuk gyakrabban a szaporításokban. A szántóföldi ellenőrzések során fajtától függetlenül, kétszeri vé-

2. táblázat

A 2006. évi szántóföldi ellenőrzésre bejelentett egyéb őszi kalászos területek

Faj	2004		2005		2006	
	Szemlélt terület ha	Fémzár. összes tonna	Szemlélt terület ha	Fémzár. összes tonna	Bejelentett terület ha	Becsült termésátlag kg/ha
Őszi durum búza	1.315,7	2.535	1.013,3	2.172,0	822,5	4.500
Őszi rozs	959,2	1.644	397,7	537,0	404,0	2.800
Hibrid rozs	324,0	1.456	544,0	1.612,0	396,0	5.400
Tönköly búza	391,9	396	40,0	12,6	87,5	3.200
Novum búza	6,0	–	5,0	–	11,3	3.000
Őszi zab	–	–	5,0	2,5	3,0	5.000

3. táblázat

A 2006. évi szántóföldi ellenőrzésre bejelentett egyéb tavaszi kalászos területek

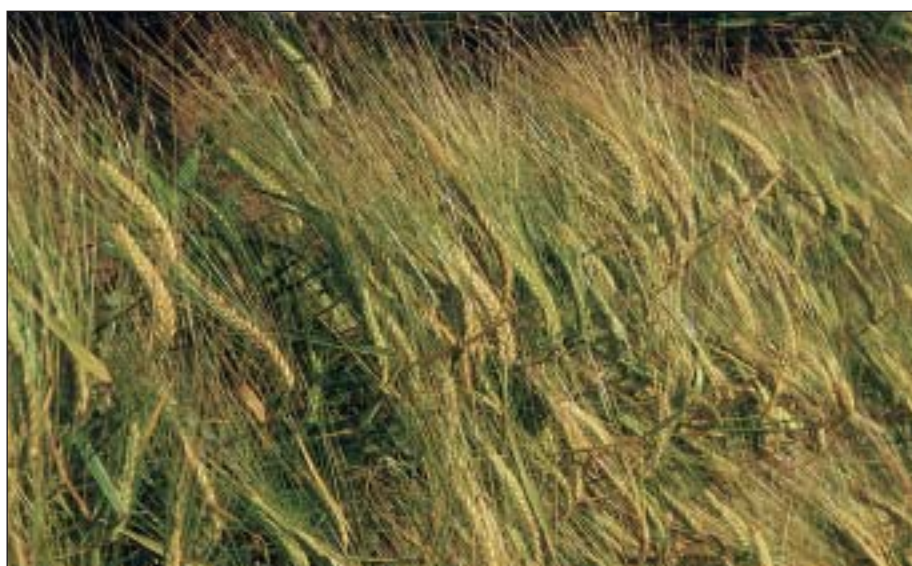
Faj	2004	2004/2005	2005	2005/2006	2006	2006
	Szemlélt terület ha	Fémzárolt összes tonna	Szemlélt terület ha	Fémzárolt összes tonna	Bejelentett terület ha	Becsült termésátlag kg/ha
Tavaszi tritikálé	19,0	23,4	30,9	18,9	58,5	3.000
Tavaszi búza	440,7	888,9	342,5	733,3	336,1	4.200
Tavaszi durum búza	109,8	6,1	24,1	0,0	18,0	3.100

dekezés után is tapasztaltunk fuzárium fertőzést, négyzetméterenként a kalászosok 3–10%-a volt fertőzött. A 15 %-os minősítési határt 67,5 hektár szaporítás lépte át Győr-Moson-Sopron, Heves és Hajdú-Bihar megyékben. A táblán tapasztalt fertőzések után mindenképpen javasolandó a fémzárolás előtti fuzárium vizsgálat, mert az elsődleges fertőzés következtében aszott szemek rostálással ugyan eltávolíthatók, azonban a szabad szemmel kevésbé látható másodlagos fertőzést mutató szemek benne maradnak a vetőmagtété-

lekben. Az ilyen szemek ugyan csírázhatnak, de a csíranövény életképessége messze elmarad az egészségestől.

A tavaszi időjárás miatti víznyomásos, helyenkénti gyengébben bokrosodó állományok, valamint a nagy nyári hőségben a szorult szemek magasabb aránya következtében a termésátlag elmarad a tavalyi évi átlagtól. A becsült termésátlag 5.000 kg/ha. A tavalyi keresletet és a megmaradt ókészleteket alapul véve elegendő lesz ezen vetőmagmennyiség a 2006. év őszi vetésre.

Az Európai Unióhoz való csatlakozásunk előtt féltő volt, hogy a magyar termelőkre majd rázúdítják a EU Közös Fajtakatalógusában található több száz kalászos fajtát. Azonban szerencsére ez nem következett be, hiszen a termesztői tapasztalat szerint csak azon őszi búza fajtákat lehet több éven át gazdaságosan termesztani hazánkban, melyet a Kárpát-medencében, vagy vonzáskörzetében nemesítettek és állami kísérletekben bizonyították alkalmasságukat. A Nemzeti Fajtajegyzéken található 114 fajtából 96 fajta (+4 fajtajelölt) vetőmagját állították elő 2006-ban. Ezen kívül a 2005. évi tízzel szemben 14 fajta az Európai Unió fajtalistáján szerepel. A fajták száma kettővel csökkent 2005 évhez képest. A szaporított fajtából 69 magyar nemesítésű, 45 pedig külföldről honosított illetve behozott fajta. Az előző 5 évben nőtt ugyan a külföldi fajták száma a szaporításokban

(29-ről 45-re), azonban a területi részarányuk 22–25% között mozog, EU csatlakozásunk óta nem nőtt jelentős mértékben (2002: 21,3 %, 2004: 21,9 %, 2005: 24,9%, 2006: 24,2%).

2006-ban 4.278,6 hektárra csökkent az **őszi árpa** vetőmag-előállító terület nagysága a tavalyi 4.348,6 hektárral szemben. Ennek a fajnak az elmúlt tizenöt évben csak 1999-ben volt kisebb a vetőmag-szaporító területe, köszönhetően a vetésre nem kedvező akkori őszi időjárásnak. Az őszi búzával szembeni csekélyebb csökkenés azzal magyarázható, hogy az árunövény piaci ára kedvezően alakult a külföldi megkezesések miatt. 2005. év őszen a kalászos növények közül ezen faj vetőmagja iránt volt a legnagyobb kereslet.

Alkalmatlan minősítést 153,5 ha (3,6%) kapott fajkevertség (32,8%), elemi kár (28,6%), fajtakevertség (28,6%), és fejletlenség (9,8%) miatt. A fejletlenség és elemi kár miatti kizárások az Alföldön bekövetkező csapadékosabb időjárás következménye volt. Több táblán a Drechlera teres és Helminthosporium sativum fertőzéseket tapasztaltunk, melyek helyenként a pelyvára is áttértek. Az utóbbi két évben nagyobb számban találtunk árpa-porüszöggel fertőzött kalászatokat, azonban ez a betegség terjedése szakszerűen elvégzett csávázással megszüntethető.

Az 53 Nemzeti Fajtajegyzéken szereplő fajtából csak 335 db államilag minősített árpafajtából és egy EU-s fajtából történt vetőmag-előállítás.

Az országos termésátlag a búzánál részletezett okok miatt valószínűsíthetően nem haladja meg a tavalyi eredményt (becsült termésátlag: 4.600 kg/ha).

A kalászos növények közül az Európai Unió csatlakozásunk legnagyobb vesztese a rozs mellett kétségtelenül a kilencvenes évek és az új évezred első éveinek sikernövénye az **őszi tritikále**. Míg 2004-ben történetének eddigi legnagyobb vetőmag-előállítási területnagyságát érte el, addig 2006-ban ennek már csak kevesebb mint 17 százalékán 740,5 hektáron jelentettek be szántóföldi ellenőrzésre tritikále vetőmag-szaporító területet. A GOFR növények közül való kizárása hátrányosan érintette a piaci

lehetőségeit, így a termelők költségtakarékosság miatt nem vesznek fémszárolt vetőmagot.

Idén kizárásra került 30 hektár fajkevertség és 10,5 ha Jász-Nagykun-Szolnok megyében elemi kár miatt. A szaporításokban 12 db fajta szerepelt, melyekből 5-5 db fajta lengyel illetve német, 2 db pedig magyar nemesítésű. A tritikále átlagtermését 4.600 kg/ha-ra becsüljük. Terméscsökkenőt tényező a tritikálénál az utóbbi 3 évben megjelenő lisztharmat és levélrozsda fertőzések, mely fertőzések esetén nagy fajtakülönbségek figyelhetők meg.

A 2002 év óta tartó **tavaszi árpa** szemleterület növekedés 2005-ben megállt, és idén is folytatódott a csökkenés. Mindösszesen 3.959,9 hektárt jelentettek be szántóföldi ellenőrzésre és minősítésre. A fémszárolt vetőmag-vásárlási igény visszaesésének döntő oka az volt, hogy az árutermő terület rég nem látott alacsony nagyságra zuhant vissza (126.000 ha). Az elmúlt évek kedvezőtlen időjárása miatt rendkívül alacsony termésátlagok születtek, és az értékesítési pozíciók sem voltak elegendőek a nyereséges tavaszi árpa termesztésre. Súlyosította a helyzetet a legnagyobb magyarországi malátafelvásárló füzetőképességének csökkenése is.

Az előző évekhez hasonlóan 2006 év időjárása sem kedvezett teljes tenyészidőszakban a tavaszi kalászos vetőmag-előállításoknak. A hosszán tartó tél miatt a tavaszi kalászosok vetés-előkészítése és vetése megkésett. Többen fel is hagytak a reménytelen próbálkozásokkal. A megkésett vetés miatt még zöld állapotban lévő növényt pedig a nyári hőségnapok hirtelen leszárították, a szemeknek nem volt elég idejük a kitelítődéshez. Vas megyében 5,7 ha-on általános kultúrállapot miatt lehetetlenül el a minősítés. A várható termésátlag tavaszi árpából 4.200 kg/ha.

A tavaszi árpa vetőmag-szaporításokban a Nemzeti Fajtajegyzéken szereplő 52 fajtából csak 21 fajtát szaporítottak. Ezen kívül 4 fajtát szaporítottak a Közösségi Fajtakatalógus fajtáiból.

2006-ban a **tavaszi zab** vetőmag-szaporító terület 500 hektár alá csökkent, amire nem volt példa az elmúlt évtizedekben! A 435 hektáros szaporításokban 9 államilag elismert szerepelt, melyből öt magyar nemesítés. A szemlélők átlagosan 3.300 kg/ha termésátlagot becsültek. A tavalyitól elmaradó termés egyik okozója az idén is nagy kártételekre képes vetésfehérítő bogár lárvája.

Benke Zoltán

kalászos témavezető, OMMI

Az organikus vetőmag-szaporítás és forgalmazás helyzete és trendje Európában

Az Európai Unió feltételrendszere szerint (2092/91 EU Tanácsi Rendelet) az organikus gazdálkodói szektornak zárt, a konvencionális mezőgazdasági termeléstől egyértelműen elválasztott termelési és kereskedelmi rendszerre kell átalakulnia, vagyis az organikus termesztésnek minden tekintetben, a szaporítóanyagokat is beleértve, függetlenítenie kell magát a hagyományos termesztési módtól. Ezt a célt szolgálja az EU Organikus Akcióterve is, mely jelentős forrásokat rendel az FP 7 pályázat keretében az ökológiai gazdálkodáshoz kapcsolódó kutatásokhoz. E források elsődleges célja, hogy az ökológiai gazdálkodás is a konvencionális gazdálkodáshoz hasonló, de jobb minőségű fajtaszortimenttel rendelkezzen.

A jelenlegi szabályozás értelmében **organikus vetőmagnak számít az a szaporítóanyag, melyet 1 éves növények esetében legalább 1 évig, évelő növények esetében legalább 2 évig organikus körülmények között állítottak elő, illetve szaporítottak.** A 2092/91 rendelet eredetileg 2000. december 31-ét jelölte meg az átállás határidejének, de a határidő többször is módosult. Ennek elsődleges oka az volt, hogy számos kis területen termesztett faj esetében az organikus szektor nem készült fel megfelelően a szükséges vetőmagok előállítására és felszaporítására, másrészt sokszor nem állt rendelkezésre elegendő nagyságrendű választék a legfontosabb szántóföldi fajok organikus vetőmagjából. Ezért a bevezetés határidejét először 2004. január 1-jére módosították, de még mindig létezik egy kiskapu, melynek alapján az organikus termesztők használhatják a konvencionális módszerekkel előállított csávázatlan vetőmagot. Ez a derogáció várhatóan 2006. december 31-ig felülvizsgálatra

kerül, de az EU Organikus Akcióterv értelmében 2008. január 1-jétől már nem adható felmentés az organikus szaporítóanyag kötelező használata alól.

Gátak

Az organikus vetőmagtermesztés legfőbb problémája, ami a kötelező bevezetést gyakorlatilag mind a mai napig megakadályozta a következőkben foglalható össze:

1. Az egy-egy növényre jutó organikus termesztés területe relative kicsi, és ennek megfelelően csak kis volumenű vetőmag-előállításra van szükség. Ez egyrészt drágítja az organikus vetőmag termesztését, másrészt jelentős mértékben csökkenti a szektor fajtaválasztékát. Az organikus vetőmagtermesztők ezért döntően az ökotermesztésben már bevált fajták vetőmagjának előállítására koncentrálnak, ami az új fajták, vagy speciális értékű fajták bevezetését megnehezíti.
2. Számos faj vetőmagtermesztésekor technikai problémák merülnek fel a vetőmagtermesztő gazdaságokban, melyek döntő többségének nincs megfelelő tapasztalata a vegyszermentes vetőmag-szaporítás területén.
3. Számos esetben problémák merülnek fel a vetőmag minőségi követelményeivel kapcsolatosan. A konvencionális szektor esetében szabványok határozzák meg a vetőmag minőségét, illetve forgalomba hozásának feltételrendszerét, melyet az organikus szektor, sajátosságaiból adódóan, sokszor nem képes teljesíteni. A legproblematisabb területek közé tartozik a növényvédelem és a gyommag szennyeződés kérdésköre. Számos olyan kórokozó van, melynek kártétele vetőmagcsávázással minimálisra csökkenthető, de ez az eljárás az organikus gazdálkodás esetén kizáró ok. Hasonló a helyzet a gyommagvak esetében is, ahol, főleg az apró magvú fajok vetőmagtételeiből mechanikus eljárással a fő termékhez igen hasonló magvak nehezen, vagy nem távolíthatók el. Ez utóbbi problémák megoldása elképzelhető a szabványok módosításával (a szektorra adaptálásával), vagy pedig új, ökológiai gazdálkodásban elfogadható eljárások kidolgozásával.

Követelmények

Az organikus vetőmaggal szemben támasztott követelmények hazai szabályozása

Az organikus vetőmag-előállítás és forgalmazás hazánkban érdekes helyzetet foglal el. Egyrészt meg kell felelnie a Vetőmag Törvényben (VT) foglaltaknak, mely szövegében még csak nem is utal az ökológiai gazdálkodásra, másrészt meg kell felelnie az organikus termesztés Alap-feltételrendszerének is. Az organikus vetőmagtermesztés így sokszor a gazdálkodók számára túlszabályozottnak tűnik. Még bonyolultabbá válik a helyzet, ha az EU Organic Action Plan (Európai Organikus Akció Terv) távlati előírásait is figyelembe vesszük. Előremisztésül álljon itt egy kis bemutató a jelenleg érvényes jogszabályokról.

Az EU-ban az organikus termesztésről, és az organikus vetőmagtermesztésről külön jogszabály rendelkezik, melynek betartása alapvető feltétele a termék e kategóriában történő forgalmazásának. Az EU jogszabály az ökológiai termesztés részletes szabályozásán túl, külön fejezetben foglalkozik a vetőmag és szaporítóanyag előállításáról (a Tanács 2092/91/GK rendelet 6. Cikkely, EU 1452/2003 EU Bizottsági rendelet). Uniós tagságunk jogharmonizációja értelmében gyakorlatilag ezt a szabályozást vette át a hazai előírásrendszer is. A magyar organikus vetőmag-szaporítás és forgalmazás szabályozására ezért a közelmúltban a magyar előírások is megszülettek. A területet elsősorban a 2/2002. (I. 18.) FVM-KÖM együttes rendelet a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek ökológiai követelmények szerinti előállításának és jelölésének részletes szabályairól és módosítása, a 82/2002. (II. 4.) FVM-KvKM rendelet szabályozza.

A hazai és EU rendelkezéseken túl, ha a termék az EU piacon kívüli kereskedelemben is részt vesz (nem csak, mint vetőmag, hanem mint organikus termék), abban az esetben a vetőmagnak meg kell felelnie még a Codex Alimentarius Guidelines for Organically Produced Food 1999/2001 és az IFOAM Basic Standards 2002 előírásainak is. Ezek az előírások alapvetően meg egyeznek az organikus gazdálkodás Alap-feltételrendszere előírásaival, az alapvető különbségek 2008 utáni időszakban következnek. A jelenleg érvényes szabályok értelmében ökológiai vetőmagnak tekinthető minden olyan regisztrált fajta vetőmag

ja, melyet legalább egy évig az ökológiai gazdálkodás feltételeinek megfelelően szaporítottak. Kizáró ok, ha a fajta nemesítése vagy előállítása során genetikailag módosított anyag (GMO) szerepel a fajta pedigréjében, vagy géntechnológiai eszközökkel állították elő.

A GMO termesztése minden létező organikus szabályozás értelmében szigorúan tilos! Mint fentebb említettük, a hazai szabályozás nem teljesen fedti le az EU szabályozást, mivel a Vetőmag törvény nem tartalmaz előírásokat az organikus vetőmagokra vonatkozóan. Ez annyiban komplikálja a helyzetet, hogy az organikus vetőmagoknak, túl azon, hogy meg kell felelniük az organikus vetőmag-előállítás követelményeinek, eleget kell tennie a Vetőmag törvény előírásainak is. A hazai szabályozás értelmében, a forgalomképes vetőmagnak elismert fajta minősített vetőmagjából kell származnia. Az erre vonatkozó alapjogszabály a konvencionális gazdálkodásra vonatkozó 2002/53. EK tanácsi irányelv a szántóföldi növényfajok közösségi fajtakatalógusáról. Ez a rendelkezés az EU szabályozási rendszerében, a hazaihoz hasonlóan, nem foglalkozik az organikus vetőmagok kérdésével, azt más rendelkezések körébe utalja. Ez azonban a hazai szabályozásból kimaradt, így az az érdekes helyzet állt elő, hogy, míg az EU tagországok organikus természetűnek csak az Alapfeltételrendszernek kell megfelelniük, addig a hazai ökológiai vetőmagot előállító gazdálkodóknak az Alapfeltételrendszerrel párhuzamosan a Vetőmag törvény követelményeit is teljesíteniük kell. Ez természetesen mindaddig nem okoz komoly problémát, amíg a jelenlegi ökológiai vetőmag-szabályozás érvényben van, de a közjövőben várható változásoknak alapvető gátja lehet.

Megfelelés

A jelenlegi szabályozások értelmében organikus vetőmagnak elfogadható minden termesztett (regisztrált) fajta vetőmagja, amennyiben a vetőmag-előállítást legalább egy évig tanúsított organikus termesztési körülmények között végezték. Az érvényes jogszabályok értelmében a megtermelt vetőmagtétel forgalomba hozásának feltétele a kettős tanúsítás. Az öko-termesztésben a jelenlegi szabályozás értelmében a kereskedelmi forgalomba hozáshoz kötelező a fémezérolás, ami a Vetőmag törvény szerint az OMMI ellenőrzéséhez kötött, és meg kell felelnie a vetőmag szabvány követelményeinek (DUS). Ezzel párhuzamosan tanúsíttatni kell az Alapfeltételrendszernek megfelelő termelési módot, amit az organikus tanúsító szervezetek, hazánkban döntően a Biokontroll

Hungária Kht. végez. Bármelyik két ellenőrzés hiányában a vetőmag organikus vetőmagként történő forgalomba hozatala tilos, vagyis az adott szaporítóanyag vagy nem vetőmag, vagy pedig nem kaphatja meg az ökológiai minősítést. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a vetőmagtétel fémezéjegyén szerepelnie kell mind az OMMI, mind pedig a Biokontroll Hungária Kht. (vagy más bejegyzett tanúsító szerv) tanúsító védjegyének. Bármelyik hiányában az előállított szaporítóanyag organikus vetőmagnak nem tekinthető. A tanúsítványok megléte esetén az összes fémezérolt vetőmagtételt a jelenlegi rendelkezések értelmében készletre kell venni (melynek

alapja a készletrevélteli jelentés a tanúsító szervezet felé). Ezzel párhuzamosan a forgalomba hozatalra alkalmas tételtel jelezni kell az FVM által kijelölt szervezet - az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet (OMMI) - organikus vetőmag-nyilvántartási adatbázisába, amely folyamatosan mutatja az interneten (www.ommi.hu/vetomag/okoadat/htm) az organikus vetőmag kínálatot. Alaphelyzetben ökológiai vetőmagkínálatnak azt kell elfogadni, ami ezen a honlapon található, kivéve ha az organikus vetőmagot saját szaporításból, vagy zárt rendszerű szerződéses viszonyból szerzi be a gazdálkodó, és ezt az ellenőrző szervezet felé a vetés előtt meghatározott időn belül előre bejelenti. Egyéb esetekben, amennyiben a honlapon az adott fajból regisztrált organikus vetőmag megfelelő mennyiségben rendelkezésre áll, más vetőmagok felhasználása nem engedélyezhető. Az organikus vetőmagok esetében általános és kötelező szabály, hogy nem engedélyezett anyagokkal kezelt (csávázott) vetőmag nem használható (kivéve, ha a kezelést hatóság rendeli el).

Az organikus vetőmag kötelező használata alól kizárólag akkor adható eseti (egyedi kérelemre adott) felmentés (egyéb esetekben a szökványos vetőmag alkalmazása tilos), ha:

1. A természetesi kívánt fajnak egyetlen fajtájából sincs ökológiai eredetű vetőmagkínálat (pl. adott időpontban nincs egyetlen búzafajta sem az OMMI által működtetett organikus szaporítóanyag listán).
2. A korábbi organikus vetőmagrendelést visszaigazolták, de a szállítás elmaradt, és bizonyítottan nem szerezhető be időben mástól a szükséges ökológiai szaporítóanyag.
3. A kínálati fajtalistán szereplő fajták igazolhatóan nem elégítik ki a termesztési célt (pl. csak

takarmány búza szerepel a listán, de kenyérgabona előállítása, vagy csak takarmány árpa van az ajánlati listán, de organikus sörárpa termesztése a cél, stb.

4. Külön kategóriában kell kezelni a kisparcellás kísérleteket, melyek kísérleti, vagy a fajtamegőrzési cél szolgálnak. A kísérleti kategóriában, az organikus kutatás felállítás érdekében az organikus kutatást felvállaló kutató intézmények az EU Organikus Akció Terv értelmében lényegesen nagyobb szabadsággal rendelkeznek az alkalmazott vetőmagok körére vonatkozóan, de a csávázott vetőmag és a GMO alkalmazásának tilalma rájuk is szigorúan vonatkozik.

Új szabályozás

Látszólag ezek a feltételek igen szigorúak, ennek ellenére 2008. január 1-jétől még komolyabb szigorítások lesznek. Várhatóan ekkor lép életbe az IFOAM Basic Standards for Organic Seeds (IFOAM Basic Standards 2002), mely valószínűleg döntően átalakítja az organikus vetőmagpia-

cot. Az új szabályozás egyes fajok esetében az organikus világpiacon már részlegesen érvényben van, további derogáció nem várható. A szabályozás tervezetben rögzített irányelvei döntően azt célozzák, hogy az organikus vetőmagpiacot függetlenítsék a konvencionális vetőmagpiactól és nemesítéstől, vagyis egyértelműen a szektor önállóságának érdekeit szolgálják. Ennek oka egyrészt a fajtákkal szemben támasztott követelmények különbözőségéből, másrészt a vetőmagpiacon egyre inkább monopolhelyzetbe kerülő multinacionális cégektől független szektor igényéből fakad. Az új szabályozás értelmében három vetőmag kategóriát hoznak létre:

1. Organikus feltételek között szaporított vetőmag (korábban organikus vetőmag)

Ez a kategória gyakorlatilag a jelenlegi organikus vetőmagok megfelelője, vagyis ebbe a kategóriába azok a konvencionális nemesítésű fajtákból származó organikus vetőmagok tartoznak, melyeket legalább egy évig organikus feltételek között szaporítottak. Ebbe a kategóriába tartozik bármely nemesített fajta vagy tájfajta vetőmagja, melyet nem biotechnológiai módszerekkel állítottak elő, és pedigréjében nem szerepel tiltott módszerekkel előállított szülő (EU Declaration on Organic Seeds, ECOPEB, 2003). Az EU Organikus Akcióterve (EU Organic Action Plan, 2005) irányelvei szerint e kategória szerepe folyamatosan csökkentendő minden mezőgazdasági termesztésben jelentős szántóföldi növény esetében, és 2008-ra ezt a kategóriát meg kívánják szüntetni. Kivételt képeznek azok a kis területen termesztett fajok, melyek vetőmagforgalma elhanyagolható, ezért a szektorban tevékenykedő gazdálkodóktól nem várható el gazdaságos organikus vetőmag-előállítás kidolgozása.

Organikus vetőmag

Az előző pontban vázolt vetőmagokat kiváltó kategória az *organikus vetőmag*. Az elnevezés kissé zavaró, hiszen nem tükröződik benne a változás, de tartalmilag gyökeresen megváltozott. Ebbe a kategóriába tartoznak azok a fajták, melyek vetőmagját *legalább három évig organikus körülmények között végzett fajtafenntartó nemesítésből származó elit anyagból állították elő*. Értelemszerűen ez az előző kategóriára alapozódik, vagyis az organikus termesztésben bevált fajták fajtafenntartó nemesítését, vagy szaporítását a szabályozás életbe lépése után organikus körülmények között végzik. Az életbe lépő új szabályozás ennek a kategóriának az esetében engedélyezi az „organikus fajta” védjegy alkalmazását abban az esetben, ha az átállítás 2008. 01. 01. előtt megkezdődött.

Az EU főhatóságok általában igen szigorú szabályokat szoktak hozni, melyekbe

nincsenek eleve beépítve különböző kiskapuk, de ez a vetőmag kategória történetesen ilyen. Ha átgondoljuk, akkor ez nem jelent automatikusan a konvencionális fajták kizárását az organikus termesztésből, sőt, még a fajtafenntartó nemesítést sem kell valójában organikus feltételek szerint végezni. Ez az előírás csak azt mondja ki, hogy a szaporítóanyagot legalább 3 évig organikus feltételek között kell szaporítani. Ez a nemesítőtársak és a vetőmagtermesztők számára azt jelenti, hogy elegendő a szaporítást az elit (bázismag) szintjén elkezdeni (elit, I fok, II. fok), és így is biztosít-

ható a kiváló minőségű organikus vetőmag a gazdálkodók számára. Ez igen nagy könnyebbséget jelent azon fajtatulajdonosok számára, melyek konvencionális eredetű fajtái beváltak, és elterjedtek az ökológiai termesztésben. A fajtafenntartó nemesítőnek nem kell megkettőznie a fajtafenntartó nemesítését, ami különösen a korai fázisokban (törzs kísérletek) előnyös. A ritka kalászatú soros vetésben komoly gondot okoz a gyomosodás, és a gyakorlat szerint ökológiai termesztésben a törzsek igen nehezen bírálhatók. Feltehetően ennek következménye az az engedmény, hogy nem kell a teljes fajtafenntartó nemesítést organikus feltételek között végezni.

Organikus fajta

A harmadik kategória az úgynevezett „organikus fajta”. *Organikus fajtának azok a fajták tekinthetők, melyeket az organikus nemesítés előírásainak megfelelően állítottak elő.*

A három vetőmag kategória egy egymásra épülő fejlődést kíván reprezentálni, melyben az idő függvényében folyamatosan csökken először az átmeneti kategóriába tartozó vetőmagok aránya, majd az organikus vetőmagot megjelenésük idejétől függően felváltják az organikus fajták. A különböző kategóriákra történő átállás már megkezdődött, köztük hazánkban is, hiszen napjainkra számos nemesítő intézmény és fajtatulajdonos (MTA Mezőgazdasági Kutatóintézete, Gabonatermesztési Kutató Kht., stb.) megkezdte az új értelemben vett organikus vetőmagok előállítását célzó kí-

sérleteket, illetve egy-két helyen elkezdődött az organikus nemesítés is.

Az új szabályozás célja egyértelműen a termék származásának, követhetőségének biztosítása a nemesítéstől, a vetőmagtermesztésen és az árutermelésen keresztül egészen a fogyasztó asztaláig. Várhatóan kötelező minőségbiztosítás is lesz rendelve a folyamathoz, de ennek kötelezővé tételére egyelőre a gazdálkodók még nincsenek felkészülve. A folyamatos szigorítások ezért döntően azt a célt szolgálják, hogy az ökológiai gazdálkodás körében kialakuljanak azok a gazdálkodói körök és követendő eljárások, melyek az ökológiai gazdálkodás gazdasági sikerével párhuzamosan biztosítani tudják az egészséges táplálékot és ezzel párhuzamosan a fokozott környezetvédelmi követelményeket.

Kovács Géza
MTA Mg. Kutatóintézet

A VSZT az ANAMSO közgyűlésén

A Vetőmag Szövetség és Termék-tanács (VSZT) 2006. májusában meghívást kapott az ANAMSO közgyűlésére Franciaországba, melyen a VSZT-t dr. Pálvölgyi László, az Ipari növények Szekció Bizottságának elnöke és Horváth Zsolt, a VSZT titkárságának munkatársa képviselte. A VSZT-n kívül az Olasz Vetőmag-szaporítók Szövetsége kapott még meghívást a külföldi szervezetek közül.

A napraforgó vetőmag-szaporítás minden esetben egy gazda és egy vetőmag-szaporító üzem között létrejött szerződés tárgyát képezi. A szerződő felek megállapodnak, hogy betartják a hibrid napraforgó termesztési szabályokat, pl.:

- Vetésgördő használata, melynek következtében 3 évig nem lehet napraforgót termeszteni ugyanazon a parcellán, hogy minimálisan csökkentsék az árvakelés megjelenését és a növény-egészségügyi problémákat, különös tekintettel a szklerotíniára. Tehát csak a 4. évben lehet újból visszatérni napraforgóval ugyanarra a parcellára.

- Az együttvirágzás garantálása, ami elengedhetetlen a 2 szülő között, a nővirágok teljes termékenyülési időszaka alatt.

- Az izoláció biztosítása, ami azt jelenti, hogy nincs más jelenlévő pollen, mint az apa pollenje.

Fontos az „egyéb napraforgó” mentesség biztosítása, semmilyen más fajta nem lehet a parcella közelében:

- F1 vetőmag esetében minimum 500 m,
- bázisvetőmag esetében 3.000 m,
- prebázis vetőmag esetében 5.000 m izolációs távolság szükséges.

Azokat a napraforgó-vetőmag parcellákat, melyek nincsenek izolálva a teljes virágzási periódus alatt, teljes egészében, vagy részlegesen elutasítják. A parcella izolálása a vetőmag-szaporító felelőssége.

Egy zárt körzetben való termesztés értelemszerűen jogokat és kötelezettségeket ró a termesztőre, melyek előnyökkel és hátrányokkal járnak.

A főbb előnyök

- az izolálás egyszerűen megvalósítható,
- jobb virágportömeg,
- kisebb az esélye a rossz együttvirágzásnak,
- újabb szaporítók integrálódása, terület felértékelődése,
- vetőmag prioritás a zónán belül

(szemben az árunapraforgóval) – de ez az elsőbbség nem jelenti azt, hogy tilos árunapraforgót termeszteni. A vetőmagosok zónán belüli elsőbbsége abban nyilvánul meg, hogy aki árunapraforgót termeszti, be kell tartania az izolációs távolságokat és az ő saját területét kell csökkenteni (derogáció), nem a vetőmagtermesztőnek kell az izolációs távolság betartása miatt a területéből levonni az izolációs területet.

– több üzem, több fajta. Többen több fajtát is termeszthetnek, de éppen ezért nagy gondot kell fordítani az izolációs távolságok betartására olyan esetekben, amikor ugyanazon fajtákra különböző apavonalakat használnak.

Hátrányok

Mint mindennek, a zárt körzetnek is megvannak a maga hátrányai, de ezek eltérőül jelennek meg a zárt körzet előnyei mellett:

- a zónát saját maguknak kell izolálni a gazdáknak. Talán a vetőmag-szaporítók legnagyobb hátránya, hogy saját maguknak kell az izolálásról gondoskodni.

- 3 éves rotáció.

Minden zóna rendelkezik egy ún. „zóna bizottsággal”. A „zóna bizottság” feladata:

- informálni minden lehetséges esz-közrel a szaporítókat, vagy a „nem vetőmag-szaporító” gazdákat a bejelentések időpontjáról (szóbeli, hírlevél, újsághirdetés, szervezett gyűlés stb.),
- bejelentések kezelése,
- a dokumentációk továbbítása az illetékes megyei hatóságokhoz.

A közgyűlésen hangsúlyozták a bio-üzemanyagok fontosságát, mind a környezetvédelmi, mind a gazdasági előnyök miatt. Az elhangzott előadásokból kiderült, hogy 1 hektár cukorrépából 5,8 t etanol, 1 hektár gabonából 2,5 t etanol, míg 1 hektár olajnövényből 1,4 t biodízel állítható elő. A bio-üzemanyagok előnyeként említették többek között az élelmiszer-biztonságot, a pozitív energetikai mérleget, az üvegházhatás csökkentését, azt, hogy nincs tengeri gáztermelés, és hogy kevesebb a szennyezőanyag-kibocsátás. Mind a biodízel, mind a bioetanol eseté-

Az ANAMSO-t 1964-ben hozták létre azzal a céllal, hogy tagjait informálja a szektort érintő kérdésekről és érdekeiket képviselje mind nemzeti, mind európai szinten. Az ANAMSO-nak 1930 tagja van, akik 13 307 ha-on állítanak elő napraforgót, szóját és repcét. A Szövetség egyik legnagyobb eredménye, hogy megalkották a termelési zárt körzeteket. A minőségi leromlása, az átporzás elkerülése végett Franciaországban a napraforgó vetőmag-előállítás csak zárt körzetben történhet. Az első napraforgó zárt körzetet 1983-ban hozták létre.

ben mintegy 75%-ban kevesebb az üvegházhatást befolyásoló káros anyag kibocsátás, mint a gázolajban (biodízellel összevetve), vagy a benzinben (bioetanolal összevetve). Az uniós előírásokról szólva elmondták, hogy 2010-re tagállamonként 5,75%-nak kell lennie a minimális bio-üzemanyag használatnak a piaci részesedés tekintetében. Elhangzott, hogy a tagállamok adócsökkentést is adhatnak a bio-üzemanyaghoz.

Biodízel várható mennyisége Franciaországban				
	2005 (2%)	2008 (5,75%)	2010 (7%)	2015 (10%)
Olajnövény	556 521 t	1 600 000 t	1 947 826 t	2 782 600 t
Terület	382 608 ha	1 100 000 ha	1 339 130 ha	1 913 000 ha

Célkitűzés, hogy 2007-re megháromszorozzák az évi bio-üzemanyag termelést, a jelenlegi 450.000 t-ről 1,25 Mt-ra, amit 4 új 200.000 t/év munkahely teremtésével, 6.000 új munkahely teremtésével szeretnének elérni.

A világon az éves bio-üzemanyag termelés 460 Mhl, melynek 75%-a bioetanol és 25%-a biodízel. Legnagyobb termelők Brazília és az USA.

Olaszországi vetőmagtermesztés

Az Olasz Vetőmag-szaporítók Szövetsége nevében Edmo Terzi tartott beszámolót az olaszországi vetőmagtermesztésről.

A főbb kultúrák termésterületeit táblázatban foglaltuk össze:

Olaszország	2004	2005	változás
durum búza	1 772 154 ha	1 276 187 ha	-28%
lágybúza	580 521 ha	627 110 ha	8%
árpa	306 843 ha	337 893 ha	10%
kukorica	1 202 501 ha	1 108 208 ha	-8%
szója	150 784 ha	171 291 ha	14%
napraforgó	64 936 ha	93 962 ha	45%
Összes	4 077 739 ha	3 614 651 ha	-11%

A napraforgó területek száma jelentősen növekedett a 2004. évhez képest. A napraforgó átlagtermés Olaszországban 35 q/ha, az átlagár 21 €/q, a repce átlagtermése 33 q/ha, az átlagára 21 €/q. Olaszországban zárt körzetben termesztik a napraforgó vetőmagot. Legjelentősebb vetőmagtermesztő vidéknek számít a Pó-síkság.

Az ANAMSO elnökével, M. Philippe de GUILLEBON-al és az ANAMSO igazgatójával, M. Jean-Louis de KERSTRAT-al történt megbeszélés során a VSZT megállapodott a rendszeres kapcsolattartásban, melynek során a két szövetség tájékoztatja egymást a szektort érintő fontosabb kérdésekről. A VSZT egyúttal meghívást kapott a Nemzetközi Vetőmag-szaporító Szövetségbe is.

(horváth)

Párizsi konferencia a szántóföldi növénytermesztésről

A „Sommet du Végéal” elnevezésű konferenciát a francia AGPB (búza-), AGPM (kukorica-) és FOP (olajnövény termeszítők szakmai szervezete) első alkalommal rendezte meg ilyen együttes formában ez év június 13–15 között. A három nagy szakmai tömörülésnek még nem volt ilyen közös és nagy volumenű szakmai konferenciája, amelynek legfőbb apropóját e szakmai csoportok egyesülése adta.

Az új közös szövetség 2006. március 1-jén jött létre, melynek elnökévé Philippe Pinta urat (az AGPB elnöke), alelnökévé pedig Xavier Beulin urat (a FOP elnöke) és Christophe Terrain urat (az AGPM elnöke) választották. Az új szervezet névadó ünnepségét a konferencia ideje alatt, június 14-én a francia agrárminiszter Dominique BUSSEREAU jelenlétében tartották meg. Franciaország legfontosabb szántóföldi növényeinek termeszítőit tömörítő nagy szervezet neve az ógörög eredetű: ORAMA.

A közös szervezet a korábbiaknál jobban kívánja képviselni a termelői érdeket és jó rálátással lesz a világra, melyet a LOGO-ban található nyitott szem, az elfordított „A” betű is szimbolizál.

A háromnapos rendezvény első napján mindhárom szakmai szövetség (AGPB, AGPM, FOP) megtartotta közgyűlését, ezeket szakmai előadások követték. Hangsúlyosan szerepeltek a bioenergiáról, a genetikailag módosított növények használatáról, a WTO tárgyalásokról és az ágazatot érintő főbb kérdésekről szóló előadások. A tudományos előadók mellett olyan gazdákat is meghívtak, akik egy-egy témában maguk is érintettek voltak (GM kukoricát termelő gazda, meteorológiai előrejelzésen alapuló növényvédelmi riadóztató rendszert üzemeltető termelő). Az egyes, főképp a mindennapokat érintő kérdések kapcsán élénk vita bontakozott ki, így a

részvevők jobban megismerkedhettek pro- és kontra egy-egy probléma helyzetével gyakorlati és elméleti síkon egyaránt.

Európai Kukorica Szövetség (CEPM) közgyűlése

„Sommet du Végéal” konferencia keretében a C.E.P.M. is megtartotta éves közgyűlését, amelyen a Vetőmag Szövetség és Termék Tanácsot Takács Géza (Kukorica Szekció Bizottságának elnöke), a titkárság részéről Ruthner Szabolcs és Horváth Zsolt képviselte.

A közgyűlésen elemezték az előző szeszionok konkrét adatait és megtárgyalták a 2006/2007-es évre vonatkozó előrejelzéseket. A világ teljes kukoricatermő területe 162 Mha, ebből 147 Mha szemes kukorica (ennek 6%-a az EU25) és 15 Mha silókukorica (ennek 30%-a az EU25). A kukorica felhasználása világviszonylatban emelkedik (717 Mt 2006-ban, ez 4%-os növekedést jelent), közben a termelés csökken (680 Mt, ez 1%-os csökkenés).

A kukorica vetőmag-szaporítását a világon összesen 750 000 ha-on végzik. Az országonkénti részesedést a következő táblázatban foglaltuk össze:

USA	39%
Kína	24%
EU25	12%
Brazília	8%
Argentína	5%
Egyéb PECO országok	5%
Ukrajna	2%
India	3%
Chile	2%
Dél-Afrikai Köztársaság	1%
Kanada	1%

Az EU kukorica vetőmag-szaporító területe 79.500 ha-ra csökkent 2006-ban. Ennek egyik oka, hogy az előző évi termés jó volt, jelentős készletek maradtak, és az EU felvevőpiaca csökkent.

Az EU-ban a szemes célú kukorica termőterület csökken (5,7 millió ha). Az első 3 nagy termeszítő ország jelenleg is Franciaország (27%), Magyarország (21%) és Olaszország (18%). A régi tagországokban az egységes farmtámogatásra (SPS) történő áttérés már érezteti hatását, mind a terület, mind a termés csökken.

A silókukorica 2006-ban stabil marad (4,7 millió ha). A német szarvasmarha-tenyésztés ugyan visszaesett, de ezt ellensúlyozza a biogáz termelés növekedése.

A csemegekukorica termőterülete 2006-ban 67.000 ha. Franciaországban területcsökkenés, Magyarországon enyhe növekedés tapasztalható, a harmadik országok versenyképessége fokozatosan nő.

A tanácskozáson résztvevők áttekintették, a várható helyzetet Románia és Bulgária EU-ba való belépése kapcsán. A mezőgazdaságból élő lakosság aránya mindkét országban nagyon magas, Romániában és Bulgáriában is 30%, szemben az EU25 5,2%-os értékével. Jók az éghajlati adottságaik a búza és a kukorica termesztéséhez. Komoly gondjuk a megfelelően szervezett agrárlogisztika hiánya. Gazdaságaik nem termelnek exportra, de számuk jelentős, ez főleg Romániára igaz (mintegy 5 millió). A kukoricaterület nagysága 2006-ban Bulgáriában 0,4 millió ha, Romániában 2,8 millió ha, ez együttesen 3,2 millió ha, melyből 3% a silókukorica.

A román export évente 100-200 ezer tonna és a Fekete-tenger térségébe, valamint Közép-Keletre irányul. A vetőmagtermesztés nem bír túl nagy jelentőséggel, sem Romániában, sem Bulgáriában. FI hibridet csak a területek mintegy felén vetnek, a többi területre utántermesztett vetőmag kerül. A későbbi csatlakozó országok (Horvátország és Szerbia) jobb mezőgazdasági feltételekkel rendelkeznek.

(1000 ha)	szemes	siló	csemege	vetőmag
Horvátország	330	60	0,3	4,5
Szerbia	1300	0	1,0	15,0
Összesen	1630	60	1,3	19,5

Az alábbi vetésterületi változások várhatók a 2-es és a 4-es EU-bővítéssel.

	EU15	EU25	EU27	EU27+ Horvátország és Szerbia
szemes (Mha)	4,1	5,7	8,9	10,5
siló (Mha)	3,9	4,7	4,8	4,9
csemege (1000 ha)	31,0	65,0	68,0	70,0
vetőmag (1000 ha)	51,0	80,0	93,0	112,0
összesen (Mha)	8,0	11,0	14,0	16,0

A résztvevők megtárgyalták a 2006-os évre vonatkozó terveiket, a jelen pillanatban látható helyzet alapján.

Európai kukoricatermesztés

A spanyol küldött beszámolt arról, hogy alapvetően 2 tényező hátráltatta a kukorica-termesztést Spanyolországban: a vízhiány

Ország	2005/2006			2006/2007		
	Terület (1000 ha)	Termésátlag (q/ha)	Termés (1000 t)	Terület (1000 ha)	Termésátlag (q/ha)	Termés (1000 t)
Franciaország	1 660	83	13 700	1 550	90	13 910
Németország	440	92	4 060	430	93	4000
Ausztria	170	118	2 000	200	98	1960
Olaszország	1100	93	10 200	1 050	99	10 400
Görögország	240	90	2 170	280	82	2 300
Spanyolország	420	79	3 300	380	87	3 300
Portugália	110	37	410	100	64	640
Magyarország	1 200	73	8 800	1 220	63	7 700
Lengyelország	330	58	1 920	390	60	2 350
Cseh Köztársaság	80	73	580	100	73	730
Szlovákia	150	65	980	150	61	920
Szlovénia	40	85	340	40	83	330
EU-25-k összesen	6 040	82	49 460	5 910	84	49 57

és a piac bizonytalansága. A kukorica területnagyság 380 ezer ha, amelyből 65–66 ezer ha-on GM növényeket termesztenek.

Olaszországban a cukorrépa területek nőttek a kukorica hátrányára. A 2005-től bevezetett SPS támogatás pedig itt is éreztette hatását.

Portugáliában alapvető gond az öntözés (csapadék és természetes vizek hiánya), amely sok nehézséget okoz az ottani termelőknek.

A magyar delegáció gratulált a francia félnek a „Sommet du Végétal” rendezvény alatt bejelentett ORAMA szövetségi egyesülés megalakulásához. Áttekintést adott a magyarországi kukoricatermelés helyzetéről és az intervenciók készletekről, annak kapcsán, hogy a konferencián Magyarországot erősen kritizálták emiatt. Nekünk sem jó ez a helyzet, amibe az elmúlt két év kimagaslóan magas termései, az állattenyésztés helyzete és logisztikai hátrányunk (szállítási költség) miatt kerültünk. Természetesen dolgozunk azon, hogy a kukorica alternatív felhasználása kapcsán javulás legyen, elsősorban bioetanol üzemek létesítésével.

Lengyelországban a termelést nagymértékben befolyásolta az alacsony ár, amely nem motiválta a termelőket az előállításra. Májusban az árak emelkedni kezdtek, a mostani árszint már megfelelőnek tekinthető. Az alacsony árat kiváltó egyik fő ok a külföldi konkurencia (magyar, szlovák) megjelenése, de a zloty-euró árfolyamnak is árcsökkenő hatása volt. Az időjárás változó volt, a lisztharmat hatalmas károkat okozott, a lengyel termés jelentősen visszaesett. A területek nagysága nem változott, a kereslet viszont csökkent.

Szlovákiában a szemes kukorica terület 8%-kal csökkent, a silókukoricáé viszont

stabil maradt. Háromnegyedére csökkent a vetőmagtermesztő területek nagysága. 30 ha-on GM kukorica termesztését engedélyezték kísérleti céllal.

Franciaországban a szemes kukorica területe 7%-kal csökkent. Március és április hónapokban sok csapadék hullott, így az ideai szárazság nem lesz olyan veszélyes, mit tavaly, de a déli területeken a csapadékhiány problémát okozhat. A francia álláspontra szerint az intervenció várhatóan tovább fog növekedni (különösen Magyarországon), ami az intervenciók felvásárlások beszüntetését eredményezheti. Az intervenciók probléma első számú felelősének Magyarországot tartja.

A spanyol fél ennek kapcsán javaslatot tett a magyar félnek arra, hogy a fűtésben jól lehetne alkalmazni a fölösleges kukoricát (a kukoricát égessék el és ne intervencióra ajánlják fel).

Kukoricabogár az EU-ban

Franciaországban a kukoricabogár már az Ile-de-France régióon kívül is megjelent. A lárvák elleni küzdelemhez nincs hatékony vegyszer engedélyezve. Fertőzés akár 40 km-es zónán túl is lehet, pl. autópályák környékén a szállítás miatt. Csapdák felállításával akarják a bogár terjedését nyomon követni. Az egyik ismert francia kutatóintézet képviselője elmondta, hogy 2 törvényrendeletet fogalmaztak meg a probléma rendezésével kapcsolatban, az egyik a monokultúra tiltása, a másik a fertőzött zónákban való szex-ferromon csapdák általi megfigyelés.

Lengyelországban is megjelent a bogár, 4 kisebb fertőzött területet találtak Dél-keleten. Intézkedésként miniszteri rendeletben rendelték el a vetésváltást ezeken a területeken.

GMO

2005-ben a világon 90 millió ha-on termesztenek GM növényt, melynek 60% szója és 14% kukorica volt. Az USA 55%-át adja a világ termelésének, de jelentős szerepet tölt be Dél-Amerika, Kína és India is. Európában 55.000 ha-on termesztenek GM növényt 5 országban (Spanyolország, Portugália, Franciaország, Cseh Köztársaság, Németország), 2006-ra ez a terület 75.000 ha-ra emelkedett. A francia fél amellelt érvet, hogy az európai szabályozáson túl lehetséges legyen egyéni szabályozás is. Az együttélés minél hamarabbi rendbetételét, a védősávokról szóló megegyezést és a kárpótlási alap létrejöttét szorgalmazta. Franciaországban ebbe az alapba terveik szerint 15 Á/ha összeget kellene befizetni.

Portugáliában 2005 szeptembere óta van életben a koegisztencia (együttélési) törvény, amely 250 m a hagyományos-GMO, és 350 m a bio-GMO közötti védősávot ír elő. A kárpótlási alapot most vitatják. 2005-ben 830 ha, 2006-ban 1.600 ha lesz GMO terület.

Németországban néhány ezer ha-on termesztenek GMO-t. A német rendszer alapján a gazdáknak 3 hónappal a vetés előtt a parcella helyének pontos megadásával be kell jelenteni, hogy GM-növényt kívánnak termeszteni. Az adott parcella bekerül az információs adatbázisba és az interneten mindenki számára hozzáférhető. Ez rendkívül nagy nyomást gyakorolt a gazdákra, így több mint fele állt a GMO termesztéstől.

Az olaszoknak viszont még nincs GMO politikája, nem rendelkeznek koegisztencia törvénnyel, csak egy rendelkezés van erre vonatkozóan. Az ökológiai gazdálkodás védelme kifejezetten erős, ezért a későbbiekben nagy összeütközések várhatók.

Lengyelországban nincs engedélyezve a GM-növények termesztése. GMO ellenesek, kormányuk erősen támogatja a GM mentes Lengyelország elképzelést, mert ebben piaci előnyt látnak. A tiltó törvényjavaslatot a lengyel felsőház már el is fogadta.

Mikotoxinok

A kukorica esetében még vita folyik a kűszöbértékek meghatározásáról. A franciák a tervezettel kapcsolatosan módosításokat szeretnének, fuminozin esetében például megdupláznák a kűszöbértéket. Az állati takarmányok esetében a tervezet változtatása várhatóan nem fog menni, a melléktermékeknél viszont esélyt látnak a kűszöbérték emelésére.

Pallaqa Viktória párizsi mezőgazdasági attaséjának a Sommet du Végétal-ról szóló jelentését az FVM honlapján a <http://www.fvm.hu/main.php?folderID=1954&articleID=9155&ctag=articlist&iid=1> hivatkozásra klikkelve olvashatják.

Horváth Zsolt

A cukorcirok hasznosítása alternatív energiaként

A szarvasmarha telepek csökkenésével párhuzamosan csökkent a takarmánynövények termelése is. Ez megnehezítette, illetve szinte minimálisra visszaszorította a Magyarországon termelt takarmánynövények vetőmagjának felhasználását is. Kár értük, mivel nagyon nagy termőképességűek, és magas az energiatermelő képességük 1 ha-ra vetítve. Úgy ítéltük meg, hogy túl értékes biomassza veszne el a ma élő emberek számára, ha ezt nem használnánk ki.

Az **Agroszemek Kft.** 16 éve foglalkozik a **Monori édes** cukorcirok; a **Cellu**, mint ipari cirok; és a **Zöldözön** szudánifű termelésével. A '90-es évek elején elsősorban a szarvasmarhák takarmánynövényeként volt ismert, a '90-es évek második felétől számunkra már egyértelművé vált, hogy az állattenyésztés csökkenése miatt új felhasználási módokat kell keresni, és ennek egyik lehetőségét a cirok, mint alternatív energiaforrásként történő felhasználásában láttuk.

Az energetikai kutatásaink komolyabban 2 évvel ezelőtt kezdődtek.

Számunkra egyértelműen nyilvánvalóvá vált, hogy a „JÖVŐ TEHENE” nem lehet más, mint a KAZÁN, amelyben e növény éghető formában, vagy pedig a BIOGÁZ-ÜZEMekben kerül felhasználásra.

A cirokfélék felhasználásának sokszínűsége abban rejlik, hogy igen változatos megjelenésű, mivel a szemescirok 120–40 cm magasságig, míg a siló típusúak 200–450 cm magasságig is képesek megnőni. (Ebből adódóan a felhasználásuk igen sokszínű.)

A cirokfélék előnye, hogy hazánkban a szántóföldön igen jól termelhetők, még akkor is, ha ez egy szubtropikus növény. Magyarország helyzeti előnye, hogy e szubtropikus öv felső határán helyezkedik el, és ezt úgy gondolom, hogy célszerű az országnak kihasználni.

A cirokféléket a szakirodalom a C4-es növények kategóriájába sorolja, amelynek elsődleges szerepe az, hogy nagyon nagy a széndioxid megkötő képessége, mivel nagyon gyors a cukor transzportjuk. Ennek oka a 2. fotoperiódus rendszer kimaradása a Calvin-ciklusban, gyors a szacharóz szintézisük.

A ciroknak nagyon jó a talajban lévő tápanyag-feltároló képessége, ez a növénynek egy kicsit hátránya is, mivel „szerény,

Jelenlegi laboratóriumi gázmérési eredmények

Minta jele	TS %	oTS g	Gáztermelés		
			NI/kg oTS	NICH4/kg oTS	NI/kg friss tömeg
Kukoricasiló	33	9,50	299,4	185,6	94,8
Monori édes cukorcirok	28	7,90	680,8	422,1	179,2

de nem igénytelen növény”, tehát nagyon jó a tápanyag és vízfelhasználó képessége, ezért sajnos sok esetben a legkietlenebb területeken, vízfoltos, rossz tápanyag-gazdálkodású területeken termelték.

Magyarországon az ország egész területén ismert a silócirkok termésátlaga: 40–80 tonna/hektár, – 30–35%-os szárazanyag-tartalmú szecskezett termék.

Ez 1 ha-ra vetítve, és közepes biztonságra törekedve 8–12 tonna közötti szárazanyag-mennyiséget jelent, amellyel (átszámolva energetikai szempontból) **160–200 GJ/ha** energia termelhető meg.

A kukorica takarmánytermesztésének sok éves átlagából ugyancsak megállapítható, hogy a silókukorica terméséhez képest a cirokfélékből 30–50%-kal több termés takarítható be hektáronként.

Nem szabad kihagynunk azt a szlogent, amelyet mi a takarmányozásban vallunk: *olcsó tej esetén, olcsó tömegtakarmányra van szükség.*

Ezek általában szecskezett, vagy szálás formában kerültek hasznosításra.

Ugyanezt valljuk, mi a biogázüzemekre nézve: *olcsó energia, olcsó nagy tömegű biomassza*

A biogázüzemek számára egyértelműen a magas cukortartalmú Monori édes cukorcirok javasoljuk (18–20% refraktor cukor).

A jelenlegi kutatások azt igazolják, hogy a metánképző baktériumok számára ugyanúgy először az egyszerű cukrokon fel szaporodó baktérium faonakra van szükség.

A **cukorcirok előnye**, hogy a ciroklében a **baktérium számára könnyen hozzáférhető cukrok** egyszerű mono- és diszaharidok formában találhatóak, míg például a kukorica esetében, különösen a kukoricaszemben a keményítőt először egyszerű cukrokra kell bontani.

Ezt igazolják a jelenlegi laboratóriumi gázmérési eredményeink is.

Monori édes cukorcirok termelési előnyei

– biztonságosan termelhető és számítható termék (lásd tehenészetek takarmányozása),

– nem kell plusz beruházás, azonnal termelhető (meglévő mezőgazdasági gépi eszközökkel, technológiával),

– 1 ha-ra vetített zöldtömege 30%-kal, szárazanyag-tömege 10%-kal mindig magasabb, mint bármely más versenytárs növényé (silókukorica, szénafélék – energiafű, kender)

– a silókukoricához képest 1,3–1,5 szeresét képes megteremni.

Az **égetésnek** alapfeltétele a fászszerű növényekhez hasonlóan a magas rosttartalom. Ezt az Agroszemek Kft. tulajdonát képező, és általa nemesített **Cellu** iparicirrok tudja teljesíteni.

Az „égetéses technológiában” gyakorlatilag a szántóföldön kaszálással vagy desszikkálással leszárítjuk a Cellu iparicirkot, ezt követően bálázzuk. A bálákat 4 cm maximum nagyságra aprítjuk. Aprítást követően pedig a faaprítékokhoz hasonlóan különböző kazánokban elégethetjük, kihasználjuk az ilyen típusú növények gázosításából (pirólízis) származó megnövekedett energiatartalmat.

1 kg Cellu cirok = 16,377 MJ / kg, amely megegyezik egy közepes minőségű barnaszén értékével (16–16,5 MJ/Kg), illetve 2 kg cirok-apríték megegyezik 1 m³ gáz hőértékével. Ebben az esetben, ha 2 kg cirkot veszünk alapul, az 20 Ft, az 1 m³ gáz ára, ártámogatással mintegy 50 Ft. Megtakarítás 30 Ft/m³.

• A Cellu cirokfajtánk az egyik legnagyobb hozamot termő szántóföldi növény, 1 ha-ra vetítve: –80–120 tonna zöldtermésre, –20–30 tonna szárazanyag-termésre képes.

• Azonos területen a silókukoricához képest + 30–40%-kal terem többet.

• Hatalmas a növényfelülete, ezért nagy a széndioxid-megkötő képessége,

így természetesen sok oxigén termelésre képes.

• Nincs szükség úgynevezett „telepítési költségekre”, meglévő, egyszerű mezőgazdasági eszközökkel kockázatmentesen, jól termeszthető.

• Az ország egész területén termelhető, és biztonságosan kiszámítható a termés mennyisége (lásd. tehenészetek számára termelt silócirok-takarmány).

A Cellu ipari cirok kiváló energianövény, erre vonatkozóan a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Mezőgazdasági Gépesítési Intézetében (Gödöllő) végeztünk égetési próbákat. Méréseink eredménye alapján: 1 kg szárazanyag mennyiségére vetítve: 16,377 MJ/kg kalória értékkel

rendelkezik – mint már említettük –, amely megegyezik a Magyarországon használatos barnaszén fűtőértékével. Hamutartalma is kedvezőnek mondható 4,5%. (A fenti adatokat 9%-os víztartalomnál kaptuk.)

Mivel tudja segíteni Önöket az energetika terén az Agroszemek Kft.?

- 25 éves termesztési tapasztalat,
- input anyagok olcsó beszerzési lehetősége,
- bioetanol és biogáz termeléshez szükséges alapanyag termesztési keret technológia,
- javaslat a felhasználás formáira,
- javaslat a biogázüzemekre.

Tapasztalataink:

- FVM Mezőgazdasági Gépesítési Intézet, Gödöllő
- Lambion kazángyár, Németország
- ELBH s.r.o. HAVLIC-KOVA VITAVOW kazángyár Csehország
- Biogázüzem, Schönkirchen
- Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron

Összefoglalva

A cirokfélékkel mi nem a világot szeretnénk megváltani, csak arra szeretnénk a figyelmet felhívni, hogy magyarországi körülmények között egy igen nagy tömeget termő (oxigén, biomassza) növényről van szó, amelynek nagyon nagy a széndioxid megkötő képessége. Ezt a széndioxid mennyiséget újra meg tudja kötni a cirok, tehát attól kezdve oxigént termel és ezzel a széndioxid körforgalmat újból létrehozta. Ezáltal biztosítja azt az előnyt, amellyel a fosszilis energiákkal szemben rendelkezik. Így, ez eleget tud tenni a Kiotói-elvárásoknak, illetve az Európai Unió elírásainak.

Feczák János

Agroszemek Kft. Szeged

Egységes vizsgálati módszertan

Az új növényfajták állami elismeréséhez szükséges DUS – és gazdasági érték meghatározó vizsgálatok elvégzését jogszabály írja elő. A fajtakísérleti munka alapja viszont az a metodika vagy módszertan, melyet az OMMI az állami kísérletek végrehajtásában alkalmaz. Ennek rendszerét már az OMMI dolgozza ki és a jogszabályi előírásnak megfelelően a Fajtamínősítő Bizottság hagy jóvá.

Módszertani útmutató kiadására 1997-ben került sor utoljára, amikor a három kötetes Fajtakísérletezési Kódex elkészült. Azóta eltelt évek alatt számos nemesítési, gazdasági, jogszabályi és egyéb tényező hatására ismét szükségessé vált a kísérleti metodika átgondolása. 2005-ben elkezdődött a kísérleti módszertan áttekintését minden jelentősebb növényfaj esetében. A jelenlegi fejlesztés során az 1997-es kódex szerkezeti felépítését vettük alapul.

A metodikai fejlesztés során minden érintett nemesítő bevonásával fajonkénti

bontásban és egységes szerkezetbe foglalva készítettünk egy olyan átfogó módszertani útmutatót, mely a fajtaregisztációhoz kapcsolódó adminisztráció mellett a DUS és gazdasági értékvizsgálatok minden fontos részletét tartalmazza.

Az új útmutató tehát ezt a hármas felépítést követi. Az első rész a bejelentéshez kapcsolódó adminisztrációs eljárási rendet ismerteti. Ez részben átfedésben van a jogszabályi előírásokkal, de jobban kiegészíti azokat. Ezt követi a teljesítményvizsgálatok részletes módszertana. Ez a fejezet részletesen bemutatja az alkalmazott agrotechnikát, a terület kiválasztás feltételeit, a vetési paramétereket és a növényápolási és betakarítási feladatokat. Az egyik lényeges új elem a növénykórtani vizsgálatok részletes bemutatása kórokozónként. A gazdasági értékvizsgálatok a kiértékelés és az előterjesztés készítésén át a döntés folyamataival végződnek. A harmadik fejezet a DUS vizsgálatok módszertanával foglalkozik.

Az új útmutató tehát ezt a hármas felépítést követi. Az első rész a bejelentéshez kapcsolódó adminisztrációs eljárási rendet ismerteti. Ez részben átfedésben van a jogszabályi előírásokkal, de jobban kiegészíti azokat. Ezt követi a teljesítményvizsgálatok részletes módszertana. Ez a fejezet részletesen bemutatja az alkalmazott agrotechnikát, a terület kiválasztás feltételeit, a vetési paramétereket és a növényápolási és betakarítási feladatokat. Az egyik lényeges új elem a növénykórtani vizsgálatok részletes bemutatása kórokozónként. A gazdasági értékvizsgálatok a kiértékelés és az előterjesztés készítésén át a döntés folyamataival végződnek. A harmadik fejezet a DUS vizsgálatok módszertanával foglalkozik.

Az új útmutató tehát ezt a hármas felépítést követi. Az első rész a bejelentéshez kapcsolódó adminisztrációs eljárási rendet ismerteti. Ez részben átfedésben van a jogszabályi előírásokkal, de jobban kiegészíti azokat. Ezt követi a teljesítményvizsgálatok részletes módszertana. Ez a fejezet részletesen bemutatja az alkalmazott agrotechnikát, a terület kiválasztás feltételeit, a vetési paramétereket és a növényápolási és betakarítási feladatokat. Az egyik lényeges új elem a növénykórtani vizsgálatok részletes bemutatása kórokozónként. A gazdasági értékvizsgálatok a kiértékelés és az előterjesztés készítésén át a döntés folyamataival végződnek. A harmadik fejezet a DUS vizsgálatok módszertanával foglalkozik.

Harangozó Tamás
OMM

Pályázatok, rendeletek

A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium ismét fogadja a „Magyar találmányok külföldi bejelentése” célú pályázatból támogatott, a magyar találmányok külföldi iparjogvédelmi oltalmának megszerzésére és fenntartására benyújtott pályázatokat. Pályázni lehet az alábbi címen:

- külföldi szabadalom, növényfajta-oltalom, használati vagy formatervezési mintaoltalom megszerzésének a költségeire,
- külföldi szabadalom, növényfajta-oltalom vagy használati mintaoltalom fenntartásának költségeire,
- külföldi formatervezési mintaoltalom megújításának költségeire.

Pályázatot nyújthatnak be:

- magánszemélyek
- mikro-, kis- és középvállalkozások
- közhasznú szervezetek
- kutatóintézetek
- oktatási intézmények

A pályázatot 4 eredeti példányban cégszerű aláírással a következő címre kell beküldeni:

Magyar Szabadalmi Hivatal Irattára

1054 Budapest, Garibaldi u. 2.

a Külföldi Szabadalmaztatást Támogató Pályázati Irodának címezve

Benyújtási határidő: 2006. november 1.

A pályázati formanyomtatvány beszerezhető a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium (www.gkm.gov.hu) valamint a Magyar Szabadalmi Hivatal honlapjáról (www.mszh.hu), a

www.lendulet.hu oldalról, ill. a Külföldi Szabadalmaztatást Támogató Pályázati Irodánál is (1054 Budapest, Zoltán u. 6., felvilágosítás a pályázatokkal kapcsolatban az 1-331-1383 telefonszámon kérhető).

Megjelent a **47/2006. (VI. 22.) FVM rendelet** a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv alapján a központi költségvetés, valamint az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap Garancia Részlege társfinanszírozásában megvalósuló, a termelői csoportok létrehozásához és működtetéséhez nyújtott támogatás igénybevételeinek részletes szabályairól szóló 133/2004. (IX. 11.) FVM rendelet módosításáról (Magyar Közlöny 2006/75.)

Az NVT egyik támogatási jogcíme a **termelői csoportok létrehozásának és működésének támogatása, 2006. augusztus 1–31. között**. A támogatással azon gazdálkodói csoportok élhetnek, amelyek 2004. május 31. és 2006. december 31. között államilag elismert termelői csoporttá válnak. A támogatás igényléséhez szükséges nyomtatványcsomag beszerezhető a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal megyei kirendeltségein, a falugazdászoktól ill. letölthető a www.mvh.gov.hu oldalról. A kérelmeket postai úton az MVH központi hivatalához kell eljuttatni.

RENDELETEK

35/2006. (V. 15.) FVM rendelet a gabona intervenció felvásárlásáról szóló 101/2005. (X.

28.) FVM rendelet módosításáról. A változások többek között a felajánlók részére adható kompenzációs összeg mértékét érintik (Magyar Közlöny 2006/56. I.).

21/2006. (V. 15.) EüM-FVM együttes rendelet tartalmazza a növényekben, a növényi termékekben és a felületükön megengedhető növényvédőszer-maradék mértékéről szóló 5/2002. (II. 22.) EüM-FVM együttes rendelet módosítását (Magyar Közlöny 2006/56. I.).

116/2006. (V. 12.) Korm. rendelet a mezőgazdaságban felhasznált gázolaj utáni jövedékiadó-visszatérítés feltételeiről és szabályairól szóló 216/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet módosításáról (Magyar Közlöny 2006/55.). A rendelet a módosított „Nyilatkozat és igazolás gázolaj jövedékiadó-visszatérítéshez” adatlapot tartalmazza.

52/2006. (VII. 17.) FVM rendelet a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv alapján a központi költségvetés, valamint az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap Garancia Részlege társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételeinek általános szabályairól szóló 131/2004. (IX. 11.) FVM rendelet módosításáról. A változás többek között érinti a jogosulatlanul felvett támogatások visszafizetésének kérdését ill. a támogatási jogosultság feltételeit (Magyar Közlöny 2006/86.).

P Á L Y Á Z A T

a TIG Kht. vetőmag tartalékolására

1. A Pályázató neve, címe:

Tartalékgazdálkodási Közhasznú Társaság /TIG Kht./ 1053 Budapest, Vámház krt. 2.

2. A pályázat tárgya:

Államilag minősített, piaci értékítélet alapján keresett és a következőkben részletezett növényfajok **2006. évi termésű vetőmagjai tekintetében: hibridkukorica, napraforgó, hungarikumok, kalászosok, takarmányfű, zöldborsó, egyéb fajok** (szárazbab, lucerna, zöldbab, csillagfűt).

Korábbi évi termésű vetőmag felajánlást a Bíráló Bizottság elutasíthatja.

Kérjük a Pályázót, hogy pályázatát (szükség esetén felnagyítva) **a mellékelt adatlap kitöltésével tegye meg.**

Az adatlapon szereplő adatok, nyilatkozatok hiánya esetén a Bíráló Bizottság nevében a TIG Kht. a Pályázót írásban hiánypótlásra kéri fel, a hiánypótlási felkéréstől számított 5 munkanapon belüli visszajelzéssel. Ez időpontig a pályázat végleges elbírálásra nem kerül. A fenti határidőig be nem nyújtott hiánypótlás esetén a Bíráló Bizottság a pályázatot semmisnek tekinti.

3. A pályázat beérkezésének határideje: 2006. szeptember 22. (péntek)

4. Szakmai igazolás melléklet szerint.

5. Pályázatok elbírálása:

A 3. pontban megjelölt határidőre a Pályázató címére -személyesen történő leadás esetén I. emelet 34. szoba, Irattár ügyfélfogadás hétfő–csütörtök 8.00–15.00-ig –, zárt borítékban beérkezett ajánlatokat a Tartalékgazdálkodási Közhasznú Társaság, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium és a Vetőmag Szövetség és TermékTanács illetékeseiből alakult Bíráló Bizottság 2006. október 6-ig elbírálja. A zárt borítékra kérjük ráírni „TIG Kht. 2006. évi vetőmagpályázat”. A bírálat eredményéről a TIG Kht. a Pályázókat legkésőbb 2006. október 13-ig levélben értesíti és az érintett tételekre előzetes egyeztetések alapján adásvételi szerződéstervezetet küld. A TIG Kht. postai úton történő benyújtással kapcsolatban felmerülő késésekből, vagy elvesztésből adódó semmilyen felelősséget nem vállal.

6. A teljesítés határideje:

A vetőmag-minősítésre és fémzárásra vonatkozó legújabb rendeletek szerinti minősítéssel rendelkező tételekre a (OMMI) vetőmagminősítő bizonyítványok átadásával folyamatosan 2007. január 15-ig bezárólag.

A betároláskor a Pályázó kizárólagos tulajdonát képező vetőmagnak 90 naptári nappal nem régebbi érvényes bizonyítvánnyal szükséges rendelkeznie.

7. A teljesítés, tárolás helye:

TIG Kht. telephelye, és/vagy a Pályázó saját tulajdonú 24 órás őrzés-védelemmel ellátott telephelye, amennyiben a telephely egyedi elbírálás alapján a TIG Kht. tárolásbiztonsági feltételeinek az aktuális bevizsgálás alapján megfelel. A Pályázó telephelyén a TIG Kht. tulajdonú készlet tárolása esetén érvényes raktárbiztosítás és a betárolandó készletértékét meghaladó készletbiztosítás szükséges.

8. TIG Kht. pénzügyi ellenszolgáltatásának feltételei:

A pályázaton kedvezően elbírált tételekre vonatkozóan a Pályázóval a TIG Kht. adásvételi és a Pályázó telephelyén történő művi tárolás esetén tárolási szerződést köt. Az adásvételi szerződéshez a Pályázó a tárolási, teljesítési biztosítékként a készlet betárolását megelőzően csatolja a szerződés értékének 150%-ával egyező saját, nem forgatható fedezeti váltót. A szerződésben meghatározott teljesítési helyre a Pályázó által betárolt és a TIG Kht. által készletre vett árukészlet áfával növelt ellenértékét, a számla TIG Kht. általi kézhezvételét követően 10 banki napon belül átutalja a szerződés szerinti feltételek teljesülése esetén.

9. Egyéb információk:

Az elfogadott pályázatok alapján megkötött adásvételi szerződés alapján a TIG Kht. tulajdonába került vetőmagvakat a Pályázó visszavásárlásos konstrukcióval 2008. január 31-ig a betároláskori vetőmagérték+felár+áfa értékben köteles visszavásárolni. Felárszámítás a betárolást követően a szállítói számla ellenértékének TIG Kht. általi átutalástól kezdődik. A felár a jegybanki alapkamat+2% értéke, amellyel a betároláskori nettó számlázási egységár a tárolási időtartam alatt érvényes jegybanki alapkamat értékével növekszik (*bruttó kitarólasí ár = nettó betárolási ár + jegybanki alapkamat+2% + áfa*). TIG Kht. telephelyi tárolás esetén a TIG Kht. 380,- Ft/t+áfa be-kitárolási költséget számít fel.

A pályázatot kiíró TIG Kht. fenntartja magának a jogot arra vonatkozóan, hogy az „5 pont” szerinti határidőig a pályázati kiírását eredménytelennek hirdesse.

10. További információk:

TIG Kht. Mezőgazdasági Osztály, Lelkes Zoltán
Telefon: 1/318-28-99/209.
Telefax: 1/266-48-20.

Dr. Nagy István
kereskedelmi és műszaki
vezérigazgató-helyettes

COPA/COGECA állásfoglalás

GMO határérték megállapítása hagyományos vetőmagok esetén.

Újabb előrelépés történt a koegzisztenciát lehetővé tevő GMO határérték felállításával kapcsolatban a vetőmagoknál. Az európai gazdákat tömörítő lobby-szervezet a COPA/COGECA levélben hívta fel Jose Manuel Barrosonak, az EU Bizottság elnökének a figyelmét erre az égető problémára. A szervezet állásfoglalása szerint a határérték felállítása egyaránt fontos a bio és hagyományos termesztéssel foglalkozó gazdák számára is függetlenül attól, hogy pártolják, vagy pedig ellenzik a GM növények termesztését.

Nemzetközi Vetőmag Szövetség /ISF/

World Seed Congress

A vetőmag világkonferenciára ezúttal Koppenhágában május végén került sor. A rendezvényen 61 országból 1350 vetőmagos szakember vett részt. A dán vetőmagipar bemutatkozása a konferencia egyik speciális jellemvonása volt. A re-la-tí-ve kis ország vetőmag-előállítására hosszú múltra tekint vissza köszönhetően a jó klímának és az egyenletes csapadék eloszlásnak. A házigazdák a kalászosok, takarmánynövények, valamint a gyepfűvek vetőmag-előállításának sikerességére hívták fel a figyelmet. A kétéves rendszerességű tisztújító kongresszuson megválasztották a szekciók új elnökségét, az ISF új elnökségét, valamint az új elnököt. Magyar vonatkozású esemény, hogy *Pavelka Árpád* a zöltség szekció elnökségében újraválasztották. Sajnos az ISF elnökségéből kikerült Magyarország, hosszú idő óta ezt a tisztséget *Ritter József* töltötte be. A VSZT ezúton is szeretné megköszönni neki, hogy ellátta ezt a feladatot, hozzájárulva, hogy hazánk rajta tudjon maradni a világ vetőmagos térképén. (Magyarországot az ISF-ben a Magyar Vetőmagkereskedők Szövetsége képviseli.)

Az ISF közgyűlése a következő állásfoglalásokat fogadta el:

1. A DNS markerek használata a DUS tesztben, valamint a lényegében származtatott fajták azonosításakor
2. Időleges oltalom
3. A hibridek oltalmazott szülővonalainak használata (az állásfoglalások az ISF honlapjáról tölthetők le).

Nemzetközi Vetőmag Vizsgálók Szövetsége /ISTA/

Az ISTA éves rendes ülésére június végén Zürichben került sor. Az ülésen 59 országból 163-an vettek részt.

- Az ISF javaslatára az ISTA ülés foglalkozott a borsó és bab vetőmag-vizsgálati tételek 25-ről 30 tonnára történő emelésével, valamint a cirok-tételek 10-ről 30 tonnára történő módosításával. A kérdésről döntés várhatóan 2007-ben lesz. A borsó és a bab esetében csak kisebb módosításról van szó, de a cirok alaposabb mérlegelést kíván. Elsősorban meg kell vizsgálni, hogy miért került a cirok az ap-ró-mag-vú növények közé.
- 30 laboratórium megfelelőségi tesztet végzett borsó konduktivitás mérésére. A teszt eredmények kiértékelése még folyik.
- Az ISF részéről felmerült a GM fajták tisztaságvizsgálatának igénye. Egyre nagyobb szükség van a nem engedélyezett gének kimutatására az engedélyezett GM fajtákból. Az ISTA bizottság elnöke megkérte a vetőmagipar képviselőit, hogy biztosítsanak hozzáférést a kérdéses GM eseményekhez.

Ismét a **Zöltség és dísnövény szekció** ülés vonzotta a legtöbb résztvevőt. A szekció elnöke egy rövid előadással nyitotta meg az ülést, amelyben a zöldegnövények egészséges táplálkozásban betöltött szerepéről szólt, valamint arról, hogy a zöldegnövények hogyan tud ehhez hozzájárulni. A szekció egyhangúan elfogadta az ISHI-veg munkacsoportja által egyes növényfajokra – kórokozókra kidolgozott vetőmag vizsgálati módszereket (szintén az ISF honlapján található).

A **Takarmánynövények és díszfűvek szekció** ülés résztvevői örömmel nyugtázták, hogy Törökország 68 kórokozó tekintetében megszüntette a karantént, lehetővé téve a vetőmagok szabad beszállítását az országba.

A gyepfű-keverékek kötelező minősítését előíró OECD döntés apropóján az ISTA elnöke tartott egy előadást a keverékek mintázásáról és vizsgálatáról. A munka az egyes összetevők azonosításáról, valamint a tisztaság vizsgálathoz szükséges mintanagyság megállapítására jelenleg is folyamatban van. Persze a fő kérdés továbbra is az, hogy a keverék minden fajtát, illetve minden fajtát külön is vizsgálni kell-e.

Az **Ipari növények szekció** ülés fókuszában természetesen a bioenergia állt. A Kanadában termesztett repcét Dubaiba exportálva sajtoltják, majd az előállított biodízelt az EU-ban értékesítik. Ez a példa jól mutatja, hogy a bioüzemanyag üzlet is teljesen globalizálódott. Az EU piacainak a brazil bioetannal szembeni megnyitása további jelentős hatással lesz az iparra. A piacot és az árakat elsősorban a fosszilis üzemanyagok ára, valamint az egyes üzemanyag típusokra kivetett adók mértéke fogja meghatározni.

A növénynemesítők számára további jelentős lehetőség a magas olajsav tartalmú étkezési fajták nemesítése.

A **Kukorica és cirok szekció** ülés is a megújuló energia jegyében telt, főként természetesen a kukorica szemszögéből. Éles vita alakult ki a résztvevők között az etanol előállítás és az energia mérleg, részleteiről. Szóba került a bioetanol előállítás hatása az olajra, és a kukoricatermesztés egészére. Érdekes kérdés a kukorica energetikai célú termesztésének etikai vonatkozásai is. A kukoricanevelőknek az eddigieknél célzottabb módon kell megtalálniuk azokat a géneket, kiválasztaniuk azokat a fajtákat, amelyek lehetővé teszik a hatékonyabb etanol kinyerést.

Kelet Európai Vetőmag Hálózat EESNET. Kelet-európai vetőmag konferencia és vetőmag-kereskedők találkozója

Hatodik alkalommal kerül megrendezésre az EESNET konferencia, ezúttal **Opatijában (Horvátország) 2006. október 22–24.** között. A konferencia témája a „Növényfajta Oltalom”.

A szakmai előadások mellett a konferencia üzletkötési lehetőséget biztosít a vetőmag-kereskedők számára. A rendezvény kiváló alkalom a kontinens keleti és nyugati cégeinek kapcsolatteremtésére. E mellett a konferencián való részvétel költsége töredéke bármely hasonló nyugat-európai rendezvénynek.

További részletek, jelentkezési lap és a program a VSZT honlapjáról letölthető (www.vetomagtermektanacs.hu). A VSZT titkársága ezenkívül felajánlja segítségét a jelentkezés lebonyolításában, illetve a konferenciával kapcsolatos további információkat tud adni az érdeklődők részére.

Hírek

A **Fiatal Gazdák Magyarországi Szövetsége (AGRYA)** helyi tarifával hívható tájékoztató vonalat indított útjára. A 06-40-200-723-as számon (munkanapokon 10 és 14 óra között) az érdeklődők az AVOP „Fiatal gazdálkodók induló támogatása” intézkedéssel kapcsolatosan kérhetnek tájékoztatást (pályázatok elkészítése, elszámolás, egyéb kapcsolódó kérdések). A Szövetséget érintő aktualitásokról, eseményekről a www.agrya.hu honlapon olvashatnak.

Ruthner Szabolcs

VETŐMAG SZÖVETSÉG ÉS TERMÉKTANÁCS elérhetőségei

Cím: 1054 Budapest, Szabadság tér 14. • Postacím: 1241 Budapest, Pf. 140.

Telefon: 06-1-332-5755 • Telefax: 06-1-302-6507

E-mail: vetomagt@hu.inter.net • Honlap: www.vetomagtermektanacs.hu